POLITIKAI NAPILAP

DÁTUM

1989 · VI · 12 · HÉTFŐ

I/33. » S MOST A DOLOGRA « ÁRA: 4,80 Ft

Egy monológ a zsarnokságról

Hogyan kaptam öt évet egyetlen vezércikkért

(Írásunk a 4. oldalon olvasható)

Az Ellenzéki Kerekasztal az MSZMP kompromisszuma

Megkezdődhet a választások politikai előkészítése

A megállapodás nagy siker. Reményt nyújt arra, hogy az ország kijusson a zsákutcából. Így értékelte az MSZMP és az Ellenzéki Kerekasztal június 10-én aláírt egyezségét dr. Tölgyessy Péter alkotmányjogász, az ellenzéki pártszövetség megbízottja az aznap délután megtartott sajtókonferencián, és hozzáfűzte: Ez a magyar demokratikus ellenzék évtizedes harcának eredménye. A hatalom ezzel egyenjogú partnerként fogadta el az ellenzéket.

A hónapokig tartó, megmegszakadó tárgyalások (hogy ne mondjam: huzavona) után létrejött egyezség bejelentését félszáz újságíró várta az MSZMP Központi Bizottságának székházában szombaton délután. A terembe háromnegyed négykor léptek be a tárgyaló felek megbízottai: az MSZMP részéről Fejti György, a KB titkára, az Ellenzéki Kerekasztal képviseletében dr. Tölgyessy, a harmadik fél nevében pedig Kósáné dr. Kovács Magda, a SZOT titkára.

E harmadik fél jelenléte a kompromisszum legmarkánsabb ténye. Az ellenzék ugyanis korábban nem volt hajlandó önálló tárgyalópartnerként elfogadni olyan szervezeteket, amelyek vezetőit az MSZMP jelölte ki. Úgy látszott azonban, hogy az érdemi tárgyalásokat technikailag előkészítő megbeszélések igen elhúzódtak volna, ha az ellenzék tovább ragaszkodik az említett szervezetek távolmaradásához. Az Ellenzéki Kerekasztal, melyhez időközben a Kereszténydemokrata Néppárt is csatlakozott, mérsékletről tett tanúságot, amikor hozzájárult, hogy egyenlő félként vegyenek részt a tárgyalásokon a kommunista párthoz közel álló említett szervezetek (a Baloldali Alternatíva Egyesülés, a Hazafias Népfront, a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség, a SZOT és három további szervezet). Ugyanakkor az ellenzék fenntartja ezekről azt a korábbi véleményét, hogy a hét szervezet nem tekinthető független és a társadalom akaratát hitelesen képviselő szervezetnek.

Ezen engedmény fejében a hatalmon lévő párt hozzájárult ahhoz, hogy a tárgyalások célja olyan törvénytervezetek kimunkálása legyen, amelyeket az országgyűlésnek lényegében már csak szentesítenie kell majd. Az is kétségtelen eredmény, hogy a megállapodást rögzítő és valamennyi fél által aláírt dokumentum kimondja: egyetlen párt sem sajátíthatja ki az államhatalmat és a fegyveres erőket, és senki sem alkalmazhat erőszakot a politikai konfliktus megoldására.

Mi van a csomagokban?

A már kedden meginduló érdemi tárgyalások célja a békés rendszerváltozás előkészítése, illetve a szabad választásokhoz szükséges politikai feltételek létrehozatala. E célok kapcsán Tölgyessy Péter kiemelte: a demokratikus ellenzék sohasem akart a nép feje fölött alkut kötni, a politikát sohasem tekintette hatalmi elitek közötti egyezkedésnek. A tárgyalások nem miniszteri tárcákon és parlamenti helyeken való osztozkodásra szolgálnak.

Június 13-án a parlament Vadász-termében plenáris üléssel kezdődnek meg a tanácskozások, amelyeken Szűrös Mátyás látja el a vitavezető tisztét. Az MSZMP részéről 3 tagú küldöttség lesz jelen, élén Grósz Károllyal; az ellenzék megbízottait e tudósítás zártakor még nem jelölték ki. A mindvégig nyilvános és a televízió által élő adásban közvetített plenáris üléseken kívül hét bizottságban folyik majd a munka. Ezek tanácskozásain nem lesznek ott a sajtó munkatársai.

Az egyezkedés két problémakörben zajlik majd le. Az egyik a politikai, a másik a gazdasági és szociális problémák köre. Két csomagtervről van tehát szó. A politikai csomag az alkotmány és a büntető törvénykönyv módosítását foglalja magában, továbbá a pártokról és pénzügyi erőforrásaikról, a nyilvánosságról és a tömegtájékoztató eszközökről, valamint a választójogról és a választások rendszeréről alkotandó törvényeket. Ide tartozik még a társadalom erőszak-potenciáljának csökkentése, vagyis a munkásőrség feloszlatása, a hadsereg és a rendőrség mentesítése a pártpolitikától és pártirányítástól, végül a lakosság bizonyos köreiben magánszemélyeknél lévő fegyverek bevonása. Mindezekkel hat munkabizottság (szekció) foglalkozik. A második csomag a gazdasági és szociális intézkedések távlati, stratégiai koncepcióját tartalmazza, és a hetedik bizottság hatáskörébe esik. Napi feladatokkal, a válság aktuális menedzselésével ez nem foglalkozik, a felek ugyanis egyetértenek abban, hogy a tárgyalások nem fúlhatnak részletkérdésekbe.

Mennyire lesz működőképes a kompromisszum?

Szabtak-e maguknak határidőt a tárgyaló felek? — erre a kérdésre válaszolva Fejti György és Tölgyessy Péter egymást kiegészítve mutatott rá: a tárgyalások célja, egyben betetőzése a többpártrendszerű szabad választások megtartása. Ennek politikai és jogi előkészítése hónapokig eltarthat. Fejti aláhúzta: ha az ellenzék konstruktív módon lép fel, akkor az MSZMP nem szorgalmazza a választások előrehozatalát, amire rákényszerülne, ha a tárgyalások elakadnának és a válság kiéleződnék.

Tölgyessy Péter viszont hangoztatta, hogy a választásokra csak akkor kerülhet sor, ha minden feltétel megvan tisztességes lebonyolításukhoz. A választási törvényen kívül ez azt is jelenti, hogy az ellenzék kiépíthesse szervezeti infrastruktúráját, és arányos megjelenése lehetőséget kapjon a televízióban. A tárgyalásokon hozott döntések kötelező érvényűek lesznek, ehhez azonban a feleknek konszenzusra kell jutniok. Nem szótöbbséggel határoznak. Ebből a szempontból a harmadik fél jelenléte sok manipulációra, manőverre és bonyodalomra ad lehetőséget. (A harmadik felet politikai kérdésekben a Hazafias Népfront, gazdasági és szociális témákban a SZOT képviseli majd.) És persze kérdés az is, hogyan és mire hatalmazzák fel megbízottaikat a felek. E tekintetben az MSZMP kebelében dúló zavarok és ellentétek épp oly kevés fogodzót adnak a jósláshoz, mint a különböző ellenzéki szervezetek belső differenciái és még nem mindenütt bejáratott döntési mechanizmusai.

Gadó György

Magyarország helye az Európa Tanácsban

A társult tagság feltétele a választások szabadsága

Az Európa Tanácsnak több kelet- és közép-európai ország jelezte óhaját a kapcsolatok elmélyítésére, s mi mélyreható vita után úgy határoztunk, azokkal kezdjük ezt az együttműködést, amelyek hitelt érdemlő erőfeszítéseket tettek a reformok útján — mondotta az MTI brüsszeli tudósítójának, Baracs Dénesnek adott telefoninterjúban Peter Sager, az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének tagja, annak a bizottságnak az elnöke, amely a nem tagállam európai országokkal fenntartott kapcsolatokkal foglalkozik. Peter Sager volt az előadója annak a javaslatnak, amelynek elfogadásával a parlamenti gyűlés különleges meghívotti státust hozott létre májusi ülésszakán, hogy lehetővé tegye kelet-európai országok bekapcsolódását munkájába. Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének titkársága csütörtöki kibővített párizsi ülésén hozott döntésével Magyarországot, Lengyelországot, a Szovjetuniót és Jugoszláviát ruházta fel először ezzel a státusszal.

A parlamenti közgyűlés olyan konzultatív testület, amelynek nincs törvényhozó felhatalmazása. A közgyűlés az Európa Tanácsot alkotó 23 nyugat-európai ország nemzeti parlamentjeinek képviselőiből áll, tükrözve azok erőviszonyait. A parlamenti közgyűlés határozatokat szavaz meg véleményének kifejezésére, továbbá direktívákat az Európa Tanács miniszteri bizottsága számára, amely a tagállamok külügyminisztereiből áll. A miniszteri bizottság dolgozza ki a tagállamok elé terjesztett konvenciókat, amelyek a legkülönbözőbb területeket érintik, az emberi jogoktól a kultúráig és a környezetvédelemig. Az Európa Tanács nem nemzetekfölötti szervezet, ám mivel parlamenti közgyűlésének tagjai a nemzeti törvényhozásokból kerülnek ki, ez erős helyzetet biztosít számára, annak ellenére, hogy az Európa Tanácson belül csak konzultatív szerepe van.

Arra a kérdésre, milyen formában kapcsolódhatnak be a Tanács munkájába a most meghívott államok, Peter Sager rámutatott, hogy ez a részvételnek egy szerény, kezdeti formája. A különleges meghívott országok képviselői részt vehetnek a parlamenti közgyűlés tanácskozásain és felszólalhatnak, de nem szavazhatnak. Tagdíjat nem kell fizetniök, s bár nem vehetnek részt automatikusan a parlamenti gyűlés bizottságainak munkájában, meghívhatják őket a bizottsági ülésekre. A következő fokozat a társult tagság lehetne, s csak ezt követően a teljes tagság a parlamenti testületben. Mindez független a miniszteri bizottságtól, a tanács döntéshozó szervétől.

folytatás a 2. oldalon

Genscher jött, látott... és épít

Az Európai Ház egyik fővállalkozója

Se a tudósítónak, se az újságolvasónak nem hír ma már, ha egy-egy neves politikus a kelet-nyugati pártbeszédért, az együttműködés szorosabbra vonásáért száll síkra. Megszokott jelensége a két részre tagozódó Európának a felismerés, hogy szebb lenne a polgárok élete egy közös házban. Meghonosodott a sajtóban e fogalom, s vannak politikusok, akiknek szókincséhez szinte hozzá is tartozik.

Ez utóbbiak között van minden kétséget kizáróan Hans-Dietrich Genscher nyugatnémet alkancellár és külügyminiszter, a bonni Ostpolitik irányítója, az enyhülés legelszántabb szószólója. Így azután nem volt zsákbamacska az az előadás sem, amit a hét végén a Friedrich Naumann-alapítvány budapesti irodájának megnyitása alkalmából mondott, már csak azért sem, mert a címe így hangzott: Európa a tartós békerendhez vezető úton.

Ami azonban mégis csak újnak tűnt, és a nagyszámú meghívott közönség érdeklődését felkeltette, az az volt, hogy Genscher nem érte be általános érvényű igazságok, vagy ha úgy tetszik, vágyálmak megfogalmazásával, hanem nagyon is konkrét ötletekkel állt elő.

Mindenekelőtt közös menetrendről beszélt, arról, ami az általa európai Békerendnek nevezett állapothoz vezet, s amit manapság az Európai Biztonsági és Együttműködési értekezlet folyamata testesít meg. Genscher a konkrét lépések között az Európai Környezetvédelmi ügynökség létesítését nevezte meg, amely közös tájékoztató-, mérő- és riasztórendszert biztosíthatna a kontinens számára, és amelynek életrehívása az őszi szófiai utótalálkozón valósággá válhatna.

A szállítási és kommunikációs lehetőségek bővítése a Kelet és a Nyugat között ugyancsak nem nevezhető valamiféle elvont elméletnek. Genscher nézete szerint a megvalósítás se túl bonyolult: a meglévő (nyugat)európai struktúrákba egyszerűen be kellene kapcsolni a KGST tagállamait.

Hasonlóan gyors megoldást sürgetett a jogrend, a szabadalmak, a műszaki normák és szabványok egyeztetése vonatkozásában. A párizsi emberi jogi értekezlet, az európai jogi térség megteremtésére tett szovjet kezdeményezés biztató kezdet — mondta Genscher. Aligha csak a vendéglátók iránti udvariasság mondatta elismerő szavait Magyarországról, amikor Európa kulturális egységéről beszélt: a kulturális fórum megrendezése széles körű megbecsülést szerzett hazánknak. S ha már konkrétan egy-egy országnak az európai enyhüléshez való hozzájárulása kerül szóba, aligha hagyható figyelmen kívül, milyen alkalomból járt Genscher és politikustársa, Wolfgang Mischnick Magyarországon.

folytatás 2. oldalon

Magyarország helye az Európa Tanácsban

A társult tagság feltétele a választások szabadsága

folytatás a 1. oldalról

A társult tagságra vonatkozó — Peter Sager által kidolgozott — javaslatot csak ezután fogja tárgyalni a közgyűlés. Ennek alapgondolata: míg különleges meghívott lehet minden ország, amely elfogadja és tiszteletben tartja az emberi jogokról szóló ENSZ-határozatokat, továbbá aktívan megvalósítja a helsinki folyamat követelményeit, ahogy azok a helsini és bécsi záróokmányban megfogalmazódtak, addig a teljes jogú tagság követelménye a többpártrendszer, az emberi jogok tiszteletben tartása és a jogállamiság érvényesítése a gyakorlatban. Arra a közbevetésre, hogy Magyarországon de facto már többpártrendszer érvényesül, Sager megjegyezte: az Európa Tanács értelmezésében ezt választásnak kell szentesítenie. A többpártrendszer nyomán a társult tagság Peter Sager javaslata szerint egyfajta átmenet lenne, amely formailag biztosítaná a teljes tagsággal járó lehetőségeket, s egy két év után, amikor a demokratikus folyamat visszafordíthatatlansága bebizonyosodik, lehetővé tenné a teljes jogú tagságot.

Arra a kérdésre, miben látja a parlamenti közgyűlés a meghívott szocialista országok részvételének gyakorlati jelentőségét, Sager elmondotta: ez különösen az új konvenciók, európai megállapodások kidolgozásánál lehet hasznos. Az Európa Tanács működésének legkonkrétabb és legfontosabb területét ezek a megállapodások képezik, s ezek legnagyobb része nyitott nem tagállamok számára is. A meghívottak képviselőinek állásfoglalása az új konvenciókra vonatkozó, a miniszteri bizottságnak szóló direktívák kialakításakor lehetővé teszi majd, hogy az új konvenciók könnyebben elfogadhatóak legyenek a közép- és kelet-európai országok számára.

Az Európa Tanács naptárában a legközelebbi és legfontosabb esemény Mihail Gorbacsov július 6-i látogatása lesz. Erre már Strasbourgba várják az érintett meghívott országok parlamentjeinek képviselőit, bár az idő rövidsége miatt még nem született döntés arról, hány tagú küldöttségnek szól majd a meghívás. Ez különleges esemény lesz, egyébként az Európa Tanács sohasem ülésezett még júliusban. Őszig ezen kívül csak bizottsági ülésekre kerül sor.

Az első olyan ülésszakon, amelynek munkájába bekapcsolódhatnak majd a különleges meghívottak teljes parlamenti küldöttségei, a napirenden szerepel többek között a romániai kisebbségek, így a romániai magyar kisebbség helyzete — közölte Peter Sager. Ezzel kapcsolatban elmondotta: az Európa Tanács már öt évvel ezelőtt „igen szigorú" jelentést fogadott el a romániai helyzetről, részletesen szólva a magyar kisebbség sorsáról, és azóta több külön állásfoglalásban is felemelte szavát az emberi jogok Romániában tapasztalt megsértése ellen.

A külföldi sajtó a temetésen

Eddig 20 ország 120 újságírója jelezte érkezését Nagy Ime és társai temetésére — közölte a Külügyminisztérium sajtófőosztályának illetékese az MTI munkatársának érdeklődésére. Elmondta, hogy a világ minden tájáról érkeznek tudósítók, még Japánból és Ausztráliából is. Csak az Egyesült Államokból 20 újságíró, illetve tv-operatőr jön a temetésre.

A létszám egyébként még növekedni fog. A temetésen minden bizonnyal részt vesz a hazánkban akkreditált 130 külföldi újságíró is.

A külföldi tudósítók számára június 14-én a kormány néhány tagja tart sajtótájékoztatót; egy nappal később pedig a Történelmi Igazságtétel Bizottsága.

Letaróztatási hullám Pekingben

Külön telefonvonalak a feljelentőknek

Hongkong felkészül a Kínából érkező politikai menekültek befogadására — írta szombati számában a londoni Guardian című napilap a brit koronagyarmat biztonsági ügyeiért felelős Geoffrey Barnesra hivatkozva. Pekingben, ahol megkezdődött a demokratikus mozgalom híveinek tömeges letartóztatása, a legfrissebb hírek szerint nyugalom van.

A Guardian szerint Hongkongban készen állnak a menekültek fogadására, kiképezték az állományt és kidolgozták az eljárási, ellenőrzési módszereket.

Eddig az illegális határátlépőket a hongkongi hatóságok 24 órán belül visszaküldték Kínába, de a kínai események most változtattak ezen a gyakorlaton. Bár Barnes szerint — aki a koronagyarmat főkormányzójával együtt a napokban Londonban tárgyalt — a hongkongi határt illegálisan átlépő kínaiak közül eddig senki sem fordult ilyen kéréssel a hatóságokhoz, a Guardian úgy véli, hogy hamarosan valóságos menekültáradat áraszthatja el a brit koronagyarmatot.

A szigorú ellenőrzés alatt álló kínai sajtó össztüzet nyitott az Amerika Hangja nevű rádióadóra, mely a napokban azt jelentette, hogy a tüntetőkkel való véres leszámolás során 3 ezer ember vesztette életét. A kínai kormány azt közölte, hogy csak 300 ember halt meg, s közülük is sok volt a katona, akiket „a lázadók" öltek meg.

A kínai televízió és a rádió adásaiban folyamatosan dicsőítik a katonákat, s a tüntetőket olyan ellenforradalmi elemeknek nevezik, akik a szocialista rendszert akarták megdönteni Kínában.

Kínai és diplomáciai források szerint a rendőrség megkezdte azoknak az értelmiségieknek a letartóztatását, akik támogatták a demokratikus reformokért folytatott tüntetéseket és a katonai fellépéssel szembeni népi ellenállást. A pekingi rádió ezzel kapcsolatban csak annyit mondott, hogy a hatóságok eddig 167 „fontos bejelentést" kaptak a lakosságtól a rendkívüli állapot rendelkezéseinek megsértőiről. (Pekingben mintegy 11 millió ember él.)

A kínai fővárosban néhány napja külön telefonvonalakat biztosítottak a feljelentések megkönnyítésére.

Szemtanúk közlése szerint vasárnapra virradóra a katonák zöme elhagyta a pekingi Tienanmen teret, ahol mindössze tíz harckocsi maradt, erős őrséggel a Parlament és a Forradalmi Múzeum épülete előtt. Helyi idő szerint éjfél tájban több tucatnyi harckocsi, katonákkal megrakott páncélos járművek és tehergépkocsik hosszú sora távozott a térről keleti irányban.

Az Új Kína jelentése szerint a fővárosban gyakorlatilag ismét normális a közlekedés: csaknem kétszáz autóbuszjáratot elindítottak, s helyreállt a metróközlekedés is. Az üzletek nagy részét kinyitották, bár a rendes áruellátás egyelőre nem indult meg. A tervek szerint több mint egy hét szünet után, hétfőn folytatódik a tanítás az általános- és középiskolákban.

Az AP úgy tudja, hogy a megtorlások keretében már több mint 600 embert tartóztattak le, bár a hivatalos jelentések csak mintegy 400 őrizetbe vételéről szólnak. A megmozdulások kirobbanása óta először kiutasítottak az országból egy külföldi újságírót. Az indoklás szerint az ITN brit TV-társaság riportere „vízumával nem összeegyeztethető tevékenységet" folytatott Sanghajban.

Nyugati hírügynökségek jelentései szerint két kínai diplomata politikai menedékjogot kért az Egyesült Államokban. Peking San Francuiscó-i konzulátusának alkonzulja és sajtóattaséja szombaton jelentette be döntését egy megemlékezésen, amelyet a múlt heti pekingi vérengzés áldozatainak tiszteletére tartottak, mintegy tízezer ember részvételével.

Szervezetté alakult az Új Márciusi Front

Jellemezze nyilvánosság és tolerancia

A Budai Vigadó nagytermében mintegy 350 főnyi közönség jelenlétében június 10-én, szombaton délelőtt tíz órakor nyílt meg a közgyűlés, mely az Új Márciusi Front szervezetté alakulását volt hivatott kimondani.

Jeles koponyák és tekintélyes nevek szép számban vonultak fel ide. Hogy csak néhányat említsünk: a bevezető előadást tartó Vitányi Iván után hozzászólt Vámos Tibor akadémikus, Lázár István, a Valóság című folyóirat egyik szerkesztője, P. Szűcs Júlia, aki az új Mozgó Világot szerkeszti, Bihari Mihály politológus és számos más filozófus, történész, művész. Súlyt kívánt adni az eseménynek a rendezőség Pozsgay Imre és Szűrös Mátyás meghívásával, akik el is jöttek és felszólaltak. Valamivel később követte őket a mikrofonnál Nyers Rezső, akit nem kellett külön meghívni, lévén ő a házigazdák egyike.

A javasolt alapszabály értelmében az Új Márciusi Front a maga jellege szerint szellemi mozgalom és egyben politikai klub. Pontosabban: politikai klubok hálózata kíván lenni, és mint ilyen viták, fórumok megrendezésével kívánja szolgálni a helyi, a regionális és az országos konfliktusok nyilvánosságát és toleráns megoldását.

Ami az Új Márciusi Front működésének politikai tartalmát illeti, az alapszabály bevezető része Vitányi Iván előadásával összhangban így szól: „tevékenységét általános érvényű elvek szabják meg. Ezek a szabadelvűség, az erőszakmentesség, a demokrácia és a szociális igazságosság... Célja olyan jogállam, garanciákkal rendelkező demokratikus társadalom, amelyben a szocialista mozgalmak egyenlőség-eszménye a polgári radikalizmus szabadságtradícióival egyesülve teremti meg a közjó és a gazdasági felzárkózás feltételeit."

Pozsgay Imre üdvözlő szavaiból nem kaptunk választ arra, miben áll a különbég az Új Márciusi Front és a Mozgalom a Demokratikus Magyarországért céljai között. Az ugyan elhangzott, hogy a két szervezet egymásnak természetes szövetségese, ám arról senki sem szólt, hogy valami különbségnek is lennie kell, ami különállásukat indokolja.

Nyers Rezső azzal a kettősségel foglalkozott, amely ma a közvéleményben tapasztalható. Mint mondotta: a pesszimizmusra ok van, mert a tények pillanatnyilag emellett szólnak, a bizakodásra pedig szükség van, mert anélkül nem jut előre sem ember, sem szervezet, sem ország. Nem lehet, és nincs is igazából olyan helyzet az emberi társadalmak történetében, amikor ne lenne lehetőség a változtatásra, a jobbításra.

Magyarországon tartósnak bizonyult és erős hatást fejt ki a gazdasági válság. Ennek megoldása közben kell demokratizálódni, elviselni és túljutni a társadalmi értékek elbizonytalanodását. Mindezek mellett nem reménytelen a reformok sorsa — hangsúlyozta.

Rámutatott: Magyarországon ma a demokráciaképességen múlik a demokratikus intézményrendszer megvalósítása. Demokratizálódásra van szükség az MSZMP-ben, demokráciaképességre a formálódó vagy létező alternatív erőkben, más pártokban, a társadalom egészében.

Hangsúlyozta: le kell mondani arról a korábbi elképzelésről, hogy ennek az országnak a boldogulásához, előrehaladásához, modernizációjához csak és kizárólag szocializmusra és mind több szocializmusra van szükség.Ez utópia. Ennek az országnak a polgári és a szocialista értékekre egyaránt szüksége van — ezt kell szem előtt tartani, amikor a magyarországi reformok sorsáról gondolkodunk.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a reformfolyamatban ugyanúgy útitársak azok, akik nagyobb értéket tulajdonítanak a szocializmusnak, azok, akik kisebbet, és azok is, akik ma már nem látnak valós értéket benne. Kifejezte azt a reményét, hogy a különböző értékek együttélését, s az ebből fakadó problémákat a magyar társadalom el tudja viselni, s így sikeresen megvalósíthatja a reformokat.

Nyers Rezső nagy tetszést arató hozzászólását követően a résztvevők vita nélkül, ideiglenes jelleggel fogadták el az Új Márciusi Front alapszabályát. Ugyanígy választották meg az alapító tagokból álló kollégiumot és a 21 tagú választmányt. A szervezetté alakulás bejelentése óta ugyanis többszázan jelezték, hogy tagjai kívánnak lenni az UMF-nek.

Mivel azonban pontos létszám még nem állt rendelkezésre, nem volt megállapítható az sem, hogy a közgyűlés határozatképes-e. Ezért a jelenlévők úgy határoztak, hogy ezekben a kérdésekben a végleges döntést az ősszel tartandó közgyűlésen hozzák meg.

Genscher jött, látott... és épít

Az Európai Ház egyik fővállalkozója

folytatás 1. oldalról

A Friedrich Naumann-alapítvány a Német Szabaddemokrata Párt kebelében működik, annak eszményrendszerét, a szabad piacgazdálkodás és a liberális politikai és társadalmi rendszer modelljét képviseli. Kelet-Európában most első ízben nyitott irodát, s azért éppen nálunk, mert nyugatnémet „gazdái" itt látják a legnagyobb esélyét az igazi pluralizmus kialakulásának — ez derült ki az alapítvány elnökének, Wolfgang Mischnicknek a szavaiból.

S hogy ez a meggyőződésük gyakorlati alátámasztást is nyerjen, a nyugatnémet politikusok a magyar hivatalos vezetés képviselői mellett az újonnan alakuló politikai pártokkal is tanácskoztak. Nem titkolják, hogy tanácsaikkal éppen ezt a pluralizmust kívánják segíteni, ami nincs ellenére a magyar vezetésnek sem — ez viszont a hivatalos megnyitón felszólaló Kótai Géza szavaiból vált világossá.

Hans-Dietrich Genscher bizakodó. Részint azért, mert az általa merésznek minősített magyarországi reformfolyamat nézete szerint jelentőségében túlnő határainkon és kedvező irányban hathat a kelet-nyugati párbeszédre. Ez utóbbi vonatkozásában — s íme a másik oka a derűlátásnak — Genscher szerint fontos időket élünk. Utalás ez a NATO legutóbbi csúcsértekezletére, ahol az NSZK — személy szerint kétségkívül Genscher — álláspontja több éves huzavona után áttört, utat nyitva további leszerelési tárgyalásoknak és az enyhülésnek. A közeljövő, Gorbacsov bonni látogatása, további sikert sejtet: a nyugatnémet külügyminiszter ugyan nem akart „titkokat" elárulni, ám célzott arra, hogy az aláírásra kerülő közös nyilatkozat egész Európa sorsát befolyásolni fogja, s éppen ahhoz a bizonyos európai békerendhez vezető úton jelent előrelépést. Az „Európai Ház" kifejezést hallani, olvasni fogjuk tehát a következő napokban.

A megállapodás sajtóvisszhangja

Az MSZMP és az ellenzék kompromisszuma

„Magyarország kormányzó kommunista pártja és a feltörekvő ellenzék szombaton megállapodott azoknak a tárgyalásoknak az alapszabályaiban, amelyek a többpárti demokráciához vezethetik az országot" — kezdte tudósítását a Reuter brit hírügynökség szombaton este. Az MSZMP és az Ellenzéki Kerekasztal tárgyalásainak megkezdéséről született döntésről vasárnap délelőttig a nyugati hírszolgálati irodák számoltak be.

Az AP amerikai hírügynökség szerint a tárgyalások azt jelentik, hogy az MSZMP és az ellenzék megállapodott: Magyarország továbblép a többpárti demokrácia, a szabad választások irányába, s ennek nyomán „a politikai hatalom kiszabadulhat a marxizmus szorításából". „Mindannyian egyetértünk abban, hogy változást akarunk" — idézett az AP Fejti György nyilatkozatából. „A tárgyalások egyedüli célja a szabad választásokhoz vezető átmenet békés megteremtése; azok fogják ugyanis feltárni az egyes pártok valós erejét" — mondotta Tölgyessy Péter, az Ellenzéki Kerekasztal képviselője.

A hírszolgálati irodák a tárgyalások kezdetének hírét összekapcsolják Nagy Imrének és társainak pénteki gyászszertartásával, ami „egy korszak végét jelzi, s remélem, a nemzeti megbékélés kezdetét" — idézte az AP Pozsgay Imrét.

Semlegesség és felelősség

Társadalmi szabadságra és demokráciára irányuló akaratunk mind erőteljesebb és tömegesebb megnyilatkozásai közepette növekvő erővel kap hangot a nemzetnek az a kíváncsisága is, hogy idegen hatalmaktól sokszor megtiport, becsapott és cserbenhagyott hazánk legyen végre semleges. A semlegességet — tudjuk — nem elég azonban kinyilvánítani, el is kell ismertetni. Nemzetközi-jogi érvényességéhez nemzetközi garanciák és bizonyos formaságok kellenek.

Ebben az összefüggésben is napjaink napirendjére tartozik Nagy Imre politikai hagyatéka. Némelyek ma is a forradalom miniszterelnökének a terhére róják a nevezetes semlegességi nyilatkozatot. Legutóbb a Baloldali Alternatíva Egyesülés egyik vezetője mondotta el a Reform munkatársának a hetilap június 2-ai számában, hogy a „Varsói Szerződésből való kilépés nagy tévedés volt, aminek az akkori világpolitikai helyzetben semmi realitása nem volt". Mások továbbmennek, és az 1956. november 4-ei második szovjet beavatkozásért a felelősséget Nagy Imrére hárítják, azzal, hogy az intervenciót a semlegességi nyilatkozat provokálta.

Válaszul hadd idézzem John Campbell, volt amerikai diplomatát és külügyi szakértőt, aki a Magyar Nemzet június 3-ai számában közölt nyilatkozatában kijelenti: „Csak találgatni lehet, hogy végül mi késztette a Szovjetuniót a csapatainak a visszafordítására (ti. Budapest és a forradalom ellen, az első beavatkozást követően megkezdett kivonulás félbehagyásával — G. Gy. megj.). Nagy Imre beszéde a VSZ felmondásáról, a semlegességről voltaképpen válasz volt a bevonulásra".

Természetesen mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a hatékony külpolitikához kevés az önsajnálat, a nemzeti sértődöttség, a nagyhatalmak címére intézett erkölcsi intelem és szemrehányás. Mégsem fogadhatom el ugyanennek a John Campbellnek azt az állítását, amit az előbbi idézet fölött mindössze néhány sorral olvasok. „Azt kell mondanom — hangoztatja Campbell —, hogy Nagy Imre valószínűleg elvitte addig a pontig az eseményeket, hogy a szovjeteknek lépniük kellett." Nem fogadhatom el, mert ténylegesen nem is jutottak el olyan pontig az események, hogy bárki okkal tarthatott volna a magyarországi rendszer szocialista jellegének megváltozásától. Nem Nagy Imrét és nem is a magyar forradalom mértékadó tényezőit jellemezte a realitásérzék hiánya, hanem egyfelől a Kreml urait, másfelől az amerikai politika irányítóit.

És ha ezt mondom, nem erkölcsi ítéletet kívánok mondani, nem a letiportatásunk és cserbenhagyatásunk miatti (különben jogos) haragnak és fájdalomnak akarok hangot adni most, 32 év múltán. Merőben tárgyilagos, sőt, gyakorlatias megállapításnak szánom a szavaimat, amikor leszögezem (épp Campbell fejtegetései értelmében is, de a Szovjetunióban azóta történtek fényében is), hogy a Kreml fegyveres beavatkozása a helyesen felfogott szovjet érdekek rovására történt, Amerika pedig ugyancsak önmagának ártott tétlenkedésével, a lehetséges és hatás nélkül bizonyára nem maradó figyelmeztető intézkedések elmulasztásával.

Abban a helyzetben, amibe Magyarország és Nagy Imre kormánya a két szuperhatalom hibás reagálása következtében került, nem volt többé lehetőség a forradalom kompromisszumos megmentésére. Épp ezért volt reálpolitikai követelmény, hogy Nagy Imre legalább kinyilvánítsa a nemzet igényét a függetlenségre és a semlegességre. Olyan időkben ugyanis, amikor a tényleges ellenállás már kilátástalan, amikor gyakorlati lépésekkel már semmit sem lehet elérni, reálpolitikai tetté válik a nemzet ideáljainak és jogos igényeinek elvi és erkölcsi alapon történő kinyilatkoztatása is.

Ezeknek az ideáloknak és jogos igényeknek az elvi megfogalmazása azonban akkor sem fölösleges, ha — miképp napjainkban — nem reménytelen és kétségbeesett helyzetben, hanem reális alkupozícióban vagyunk. Az alku persze alku, nem teljes győzelem, és nyilvánvaló, hogy olyan sarkalatos kérdésekben, mint a nemzeti önrendelkezés, a függetlenség és a semlegesség, belátható időn belül aligha érhetjük el maradéktalanul a céljainkat, legyenek bár tökéletes összhangban minden nemzetközi konvencióval. Ha azonban önmagunk és a nagyvilág számára — legalább távlati célok gyanánt — meg sem fogalmazzuk e jogos igényeket, bajosan remélhetjük akár a nemzet erkölcsi megújulását, akár — a külhatalmak részéről — a méltányos bánásmódot.

Nem irreális maximalizmus, nem felelőtlen ábrándkergetés tehát, ha elvileg ragaszkodunk a nemzeti önrendelkezésre és a nemzetközileg garantált semlegességben is kifejezésre jutó teljes nemzeti függetlenséghez való jogunkhoz. Ezen az elvi alapon kell rugalmas és az adottságokkal körültekintően számot vető reálpolitikát folytatnunk.

Gadó György

Kolozsi Béla dr.:

ISTENTISZTELETEK A „TOTÁLIS INTÉZMÉNYEKBEN"

Az a tény, hogy a vallási liturgia és kultusz, az egyházi lelkigondozás visszatérése a kórházakba — a hazai intézményi változások megszokott tempójához mérten — igen gyorsan, úgyszólván „futótűzszerű" sebességgel megy végbe, arra utal, hogy ezek a szolgálatok egy sajátos űrt, úgyszólván vákuumot töltenek ki. A fővárosban lévő nagy elmekórház, az Országos Ideg- és Elmegyógyászati Intézet, az elsők között biztosította a betegek ilyen spirituális „ellátását" felismerve azt a különös többletszerepet, amelyet az a pszichés megbetegedések gyógyításában, ugyanakkor a vallásos páciensek emberi és állampolgári jogának biztosításában, emberi rehabilitációjában játszik.

Magától értetődik, hogy az alkoholbetegek rehabilitációjában ugyancsak különös szerepük van a lelkipásztori, vallási szolgálatoknak, sőt, ezek sajátos formái már nálunk is sok éve működnek. Az alkoholbetegek totális intézményi elszigetelési a külvilágtól egyébként is igen hátrányos lévén, az alkohológiai kórházi osztályok pácienseinek spirituális segítése általában nem kívánja meg részükre a helyi, kórházon belüli istentiszteletek tartását, hanem alkalmasabbnak látszik az eddigi formák kiterjesztése és fejlesztése.

Az alkoholbeteg-ellátásban léteznek azonban olyan intézménymodellek, amelyek hosszabb-rövidebb időre — itt nem részletezendő elfogadható vagy vitatható okok alapján — a betegeket a külvilágtól elszigetelik. Magyarországon a Szeged-Nagyfai Alkoholelvonó Munkatherápiás Intézet e modell jellegezetes példája. Az ott kezelt betegeket ugyanakkor sem szakmai, sem emberi szempontok alapján nem lehet a többi mentális betegnél vagy szenvedélybetegnél a vallási szolgálatokra kevésbé ráutaltnak, vagy arra kevésbé jogosultnak tekinteni. E sajátos kórházi, gyógyintézeti körülmények között élő betegeknek is biztosítani kell a — többi kórházban huzamosabban ápolás alatt állókat, különösen a pszichésen károsodottakat megillető — jogokat az istentiszteleteken való igény és lehetőség szerinti részvételre és a vallási értelemben vett lelki gondozásra.

Szeged-Nagyfa önmagában is bizonyára nem vitatható módon, nem a szociális és egészségügyi, hanem az igazságügyi tárca — szigorúbb rendszabályok alatt működő intézménye. Ez a körülmény azonban a betegek érdekeit spirituális ellátottságuk szempontjából nem csorbíthatja. Talán még sajátos missziója is lehet Nagyfának az, hogy átementi helyzete okán éppen itt nyílhatnak meg újra az igazságügyi intézmények vélhetőleg befelé sem egykönnyen nyíló kapui a lelki gondozás számára. És e „próba" visszasegíti majd a börtönökbe is azokat a szavakat, „igéket" és ünnepi istentiszteleket, amelyek a végre nyilvánosságra került, a börtönök sokszor hátborzongatóan züllesztő atmosztférájába bepillantást engedő „Bebukottak" című dokumentumfilm megrázó képsorai által bemutatott világban talán nem ártanának, inkább itt-ott használnának valamit.

Könyvajánlás

„Egy jósnő emlékiratai, avagy mutasd a tenyered, megmondom, mit szeretnél hallani."

„Az üveghegyen innen, de a jósgömbön túl egy kisvárosban élek. Pszichológusként dolgozom. Embermeséket hallgatok, tekinteteket, gesztusokat próbálok ellesni és megérteni, elszólásokat helyükre rakni, álmokat elemezni, együtt gondolkodni, segíteni mindazokon, akik hozzám fordulnak. Mert egyedül nem megy. Illetve, egyre kevésbé. Életbajokkal terhes lett körülöttünk minden. A problémák megoldásához egyre kevesebb energiánk, lehetőségünk, ötletünk van. Kapaszkodókat keresünk, kibújunk, átbújunk, elbújunk a valóság elől — mindenki más módon. Reményeket keresünk, horoszkópokat olvasunk, álmoskönyveket bújunk, tenyerünk vonalait kutatjuk jó-rossz detektívként értelmezve azokat. Játék? Fontos támaszték?

A választ nem tudom én sem, csak érzem..." — írja a szerző, Rónáné Falus Júlia előszavában.

A könyv egy eredeti ötlet nyomán készült: egy pszichológus jósnőként szerzett tapasztalatairól mesél. Miközben bemutatja a jósda légkörét, vendégeit, gondjait, jövőt faggató kérdéseiket, mindvégig súrolja a tudomány és a hitvilág határterületét. Az író azt az attitűdöt képviseli, amire az emberi méltóság tisztelete, az egyéniség elfogadása és szeretete a jellemző. Játékra — komoly játékra — csalogatja klienseit egy művelődési ház jósdájába. Mentségéül szolgál, hogy az a többszáz ember, akikkel kapcsolatba került, visszajelezte, hogy hihető, sőt, komolyan is vehető a játék, sőt, esetenként fontos támaszték a misztikum, a hit, a csodavárás lehetősége.

A könyv érdekes adalék lehet hívőknek és hitetleneknek egyaránt.

(Megvásárolható a Babits Mihály Megyei Művelődési Központ portáján.)

D. M.

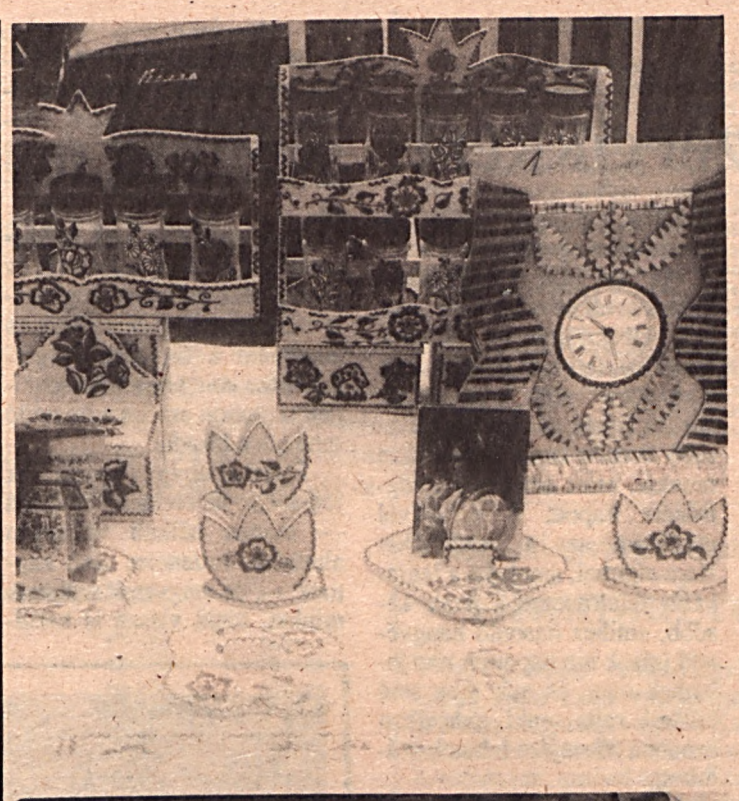

Vásár

(Czakó Sándor felvételei)

Kozák Gyula:

A Nagy Imre-csoport a jugoszláv követségen (V.)

(1956. november 4—22.)

A nagy közös élettérben, a vörös szalonban óriási volt a zsúfoltság. Rajk Júlia a fiával a zongora alá telepedett, Újhelyi Szilárd két oszlop között talált magának viszonylag nyugodt helyet. A Jánosi-család a díszkandallóban húzódott meg. Haraszti Sándor és Fazekas György egy nagy ebédlőasztalon rendezkedett be. Vas Zoltán és élettársa egy íróasztal alatt talált menedéket. Haraszti Sándorné egy fotelt nevezett ki lakhelyéül. A többiek ott helyezkedtek el, ahol volt egy talpalatnyi hely, de a gyerekek nem vették tudomásul, hogy kényszerhelyzetben vannak, élték, pontosabban élték volna normális, zajos életüket. A berendezkedéssel, elhelyezkedéssel kezdődik a közel 20 napos kényszerállapot a jugoszláv követségen. A szalonban matracok, plédek jelzik egy-egy család életterét, s bármennyire is kultúráltak és toleránsak a jelenlévők, a kialakult helyzet ostromállapothoz hasonlít.

A megérkezés után a követség alkalmazottai egy rövid ideig még engedik használni a telefont, később azonban a diplomáciai bonyodalmakat elkerülendő, (vagy más megfontolásból?) ez a lehetőség megszűnik, s a külvilággal való kapcsolat üzengetésekre redukálódik. Még a telefonhasználat szakaszában, Losonczy Géza — felismervén a helyzet abszurditását, miszerint a koalíciós partnerek nem tudják, hogy a Nagy Imre-csoporttal mi történt, hol tartózkodnak — igyekszik elérni Pártay Tivadart, B. Szabó Istvánt, s tájékoztatni őket helyzetükről, illetve arról a véleményéről, hogy a követségre menekülést végzetes lépésnek tartja. Pártay Tivadart sikerült is elérnie, s ekkorra már felismerve a helyzet reménytelenségét, azt tanácsolta, hogy a Nagy Imre utolsó kabinetjében tevékenykedő koalíciós pártok vezetői a várható megtorlások elől meneküljenek Bécsbe.

A JUGOSZLÁV KÖVETSÉGEN

Sokszor felmerült az elmúlt 32 évben az a kérdés, hogy a követségen tartózkodó ideiglenes Intéző Bizottság öt tagja végzett-e érdemi politikai munkát, kapcsolatban állt-e a külvilággal, folytatott-e olyan tanácskozást, amely hatással lehetett a követségen kívüli eseményekre?

Azt már mondottuk, hogy Szántó Zoltán elhatárolta magát a Nagy Imre-csoport politikai nézeteitől, tehát az IB-nek csak négy olyan tagja volt, akik egyáltalán dönthettek politikai jellegű kérdésekben. A helyzetből azonban szükségszerűen következett, már a teljes szeparáltság miatt is, hogy az IB ülései — amelyen a rendes tagokon kívül csak Haraszti Sándor vett részt — nem haladták meg egy elvszerűen viselkedő vezető politikai csoport egymás közötti véleménycseréjét, ez pedig az ország sorsára hatással nem lehetett, mint ahogy nem is volt. A követségen tartózkodók gondolkodását és magatartását befolyásolta az IB, hiszen annak tagjai, függetlenül formális (és az adott körülmények között nem érvényesíthető) politikai funkciójuktól, a jelenlévők előtt nagy tekintéllyel rendelkeztek.

Nagy Imre felismerte, hogy az események túlszaladtak rajta, valóságos politikai cselekvésre nincs esélye. Ugyanakkor az is nyilvánvaló volt számára, hogy ha kell, muszáj-Herkulesként vállalja az elmúlt napok — az október 23. és november 4. közötti időszak — konzekvenciáit, függetlenül az események akkor még kiszámíthatatlan alakulásától. Már a követségre érkezés első időszakától, mind a magánjellegű politikai beszélgetések, mind az IB ülései ideje alatt — Nagy Imre kezdeményezésére — a lehallgatás elleni védekezésül állandóan szólt a rádió.

Még november 4-én, tehát a követségre érkező első napján Dalibor Szoldatics nagykövet Titotól származó hivatalos írást közvetített Nagy Imrének, amelyben az állt, hogy mondjon le és ismerje el a Szolnokon megalakult Kádár-kormányt. Nagy Imre ezt a saját személyére vonatkozóan azonnal elutasította, és felkérte az ideiglenes IB tagjait, hogy üljenek össze tanácskozásra a kérdés megvitatása céljából. Az IB megerősítette Nagy Imre álláspontját. Kimondták, hogy amennyiben Belgrád bármilyen feltételhez köti ott tartózkodásukat, akkor nem kérnek a menedékjogból és elhagyják az épületet. Tito szándéka a felszólítással az volt, hogy Nagy Imre és társai lépjenek be a Kádár-kormányba, s ezzel erősítsék meg annak legitimitását, ugyanakkor korábbi politikai ténykedésüket e lépéssel tekintsék semmisnek. Még azt sem tarthatjuk teljesen kizártnak, hogy a jól informált Tito menteni akarta Nagy Imrét és csoportját a várható súlyos retorziótól.

A szuezi válság híre csak tovább rontotta a hangulatot, mert nyilvánvalóvá vált, hogy a világ közvéleményét Szuez jobban érdekli, mint a magyarországi szovjet bevonulás.

A követségen lévő vezető politikusok nem egyformán reagáltak a kényszerkörülményekre, eltérően ítélték meg helyzetük várható alakulását, de a lényeget tekintve — Szántó Zoltán kivételével — egyetértés alakult ki közöttük.

Donáth Ferenc a lágerállapotok és a lágerhangulat ellenére is naponta frissen borotválva, vasalt, tiszta ingben jelent meg, ezzel is demonstrálandó belső tartását. Eleganciája és szkepticizmusa jól megfért egymással. Nagy Imre megőrizte zárkózottságát, a korábbi időszakokhoz hasonlóan, bizalmas, parttalan beszélgetésekre nem vállalkozott, miniszterelnöki méltóságát egyetlen percre sem adta fel.

Losonczy Géza, aki nem régen esett át egy tbc miatti súlyos tüdőoperáción, s a korábbi börtönbeli megpróbáltatásait sem heverte még ki, nagyon nehezen viselte a bezártságot és a kilátástalanságot, idegileg nem volt még felkészülve egy újabb megrázkódtatásra.

Szilágyi József is karakterének megfelelően viselkedett, azt hangoztatta, hogy ki kellett volna menni a követségről, amíg arra lehetőség volt, és folytatni kellett volna illegalitásban a forradalom utóvédharcát. A nők a mindennapi élet szervezésével, a gyerekek megfékezésével, férjeik, szeretteik támogatásával voltak elfoglalva, ami persze nem jelentette azt, hogy ne lett volna véleményük a kialakult helyzetről.

Azzal valamennyien tisztában voltak, hogy a követségen tartózkodás csak átmeneti állapot, s valamilyen módon meg kell találni a végleges megoldást. A szovjet invázió és a Kádár János vezette kormány megalakulása nyomán olyan helyzet kezdett kialakulni, amelyre sem Nagy Imréék, sem a jugoszláv diplomaták nem voltak felkészülve.

Tito november 11-i pulai beszéde, amely elismerte — bár bizonyos fenntartásokkal — a szovjet beavatkozás jogosságát és a Kádár-kormányt, nyilvánvalóvá tette, hogy azok a kommunista szövetségesek, akikre Nagy Imréék számítottak, hátat fordítottak nekik, s ettől helyzetük még bizonytalanbbá vált, az esélyeik tovább romlottak.

Végleges megoldásként két lehetőség kínálkozott. Az egyik, hogy Jugoszláviába távoznak emigrációba, s ennek végső kimenetelét illetően nem voltak reális prognózisok; a másik, hogy a kormány hazaengedi őket. Ekkor még érvényben volt az a november 4-e előtti állásfoglalás, hogy a forradalom ideje alatti cselekedetéért senkit nem vonnak felelősségre. Ezt csak alátámasztani látszott, hogy Rankovics jugoszláv külügyi államtitkár — ténylegesen külügyminiszter — már a követségre kerülés első napjától kezdve többször üzent a Nagy Imre-csoport tagjainak, hogy egyezzenek meg Kádárékkal, de ezt a javaslatot az IB egyhangúlag elutasította. Nyilvánvaló, hogy Rankovics ilyen jellegű üzenetei nem egyéni kezdeményezésre születtek, hanem ezek Titotól származó üzenetek voltak.

folytatjuk

Egy monológ a zsarnokságról

Öt évet kaptam egy vezércikkért

„— Már utolsó éves középiskolás koromban dolgoztam a helyi lapba, végzés után pedig munkatársa is lettem. Tősgyökeres szekszárdi vagyok, a családom is itt élt, évszázadokra visszamenően vannak bizonyítékaim erre. A harmincas évek közepétől hét évig dolgoztam szülővárosomban, majd a fokozódó nyilasfenyegetés miatt előbb Kiskunhalasra, majd Zalaegerszegre kellett mennem — köztudott volt ugyanis ellenszenvem a „zöldingesekkel" szemben.

Mindszenthy szülővárosában — felelős szerkesztőként a helyi újságnál — csináltam végig a háborút, csak a vége felé tartóztattak le, de a körülmények szerencsés összejátszása révén '45 februárjától szabad emberként éltem. Visszajöttem Szekszárdra, rövid ideig tudósítója voltam a helyi lapnak, de erős kisgazdapárti szimpatizáns mivoltom miatt máshol kellett elhelyezkednem, később már csak alkalmanként vettem tollat a kezembe, hivatásszerűen nem foglalkoztam többet az újságírással.

Az 1956-os októberi eseményekbe szinte véletlenül keveredtem bele, a Nemzeti Bizottság ülésére csak azért mentem el, mert találkoztam egy rokonommal aki a helyi parasztság nevében kért, hogy menjek el, legyen nekik is egy olyan képviselőjük ott, aki az érdekükben is szót emelhet. Felmenőim mind földműveléssel foglalkoztak, nagyon sok akkor élő rokonom is, magam szintén foglalkoztam kertészkedéssel akkoriban a Magtermeltető Vállalatnál dolgoztam, tehát ismertem a parasztság gondjait.

Mikor 29-én reggel bementem az ülésterembe, eléggé felzaklatott hangulatot találtam, később én is felszólaltam, próbáltam megnyugtatni a kedélyeket, azt mondtam, ha megváltozik is a helyzet, bármi lesz is, az a legfontosabb, hogy mindenki visszamehet dolgozni, várja a munkahelye. Talán ennek a higgadt hangvételű hozzászólásnak a következményeként két feladatot bíztak rám: egyrészt hogy vegyem át az akkori megyei lap főszerkesztői posztját, másrészt hogy többedmagammal vegyek részt Győrben az új kormány megalakításán. Két gépkocsival jutottunk el Győrbe, azonban percek alatt átláttuk, hogy az ott résztvevők csak a saját pecsenyéjüket próbálják sütögetni, a pozíciókért marakodtak, ezért továbbindultunk — ki nyugatra, ki másfelé, én a sofőrrel együtt Pestre mentem körülnézni.

Mivel ott sem tudtam érdemleges tárgyalásokat folytatni senkivel, még aznap haza is jöttünk. Másnap tájékoztattam a Nemzeti Bizottságot az utunkról, majd bementem a szerkesztőségbe, hogy valamelyes rendet tegyünk, mert ott a nyomdai dolgozók az igazgatóval az élen kijelentették, hogy kommunista újságot nem hajlandók kinyomtatni, csak akkor állítanak elő lapot, ha az irányultsága megváltozik.

Az én ezzel kapcsolatos összes tevékenységem az volt, hogy elbeszélgettem a munkatársakkal, felírtam az adataikat, s közöltem velük, hogy aki elkerül a laptól, az sem fog kevesebb fizetést kapni, bárhol kap munkát, mint amennyit újságíróként kapott. S ezenkívül megírtam azt a vezércikket Harc címmel, amelyért a leginkább felelősségre vontak később, amihez hasonló hangvételű írások ma nap mint nap jelennek meg, és már meg sem ütközik rajta senki, akkoriban azonban főbenjáró bűnnek számított.

Mondanivalóm lényege ugyanis az volt, hogy a harc lényegében eldőlt, győzött a forradalom, s a szovjet hadsereg ennek megfelelően mielőbb vonuljon ki. Ezzel az én akkori szerepem véget is ért, mert mikor november negyedikén meghallottam, hogy Nagy Imre a rádión keresztül felszólította a nyugatot, hogy nyújtsanak katonai segítséget, tudtam, hogy nincs több dobásunk, felültem a motoromra, és kimentem a gyümölcsösömbe, de közben láttam, hogy az orosz tankok a Sió Csárdánál álltak már.

Ezzel a szekszárdi forradalom be is fejeződött, az „ellen" jelzőt nehezen lehetne hozzátenni a kifejezéshez, hiszen itt semmiféle erőszakoskodás nem történt, még egy pofon sem csattant, s a Nemzeti Bizottság annyira jól végezte dolgát, hogy utána a párt külön elismerését fejezte ki ezért! A bizonyítékul szolgáló jegyzőkönyv még ma is megtekinthető.

Ezek után nemvárt meglepetésként ért mindenkit a fél év múlva bekövetkezett megtorlási hullám, melynek fő indoka szerintem a tömegek megfélemlítése volt, hogy soha senkinek se jusson eszébe a fennálló rend ellen lázadni.

Éjszaka szovjet páncélautók jöttek értünk, elvittek Tamásiba — matrac nélküli vaságyon aludtunk, rettenetes ételt kaptunk —, de magyarok vallattak minket, majd vissza is kerültünk Szekszárdra. Nekünk szerencsénk volt, mert egyetlen kivételtől eltekintve testileg nem bántalmaztak. Következett a perünk, amelyen nagyon súlyos, nyolc, hat évnyi börtönt szabtak ki, én negyedrendű vádlottként öt évet kaptam.

A börtönben mindvégig éreztették velünk, hogy a nép ellenségei vagyunk, az ellátásunk csak akkor javult, mielőtt kiengedtek minket. Engem — az amnesztiarendeletnek köszönhetően — huszonöt havi fogság után engedtek el, ennyi időre kellett itthagynom a családomat, feleségemet, anyámat, három gyerekemet — kereset nélkül. Még ma is csodálom, hogyan éltek meg. A börtönben töltött időt nem számítják be a nyugdíjamba, mondtam is, hogy én vagyok ennek a rendszernek az egyik legjobban fizetett újságírója — ennyit senki nem kapott rajtam kívül egy vezércikkért...

A szabadulásom után még szerencsésnek is mondhatom magam, mert viszonylag hamar sikerült állást kapnom a barátaimnak köszönhetően. Az élet jóvátételeként fogom fel, hogy mindhárom fiam sikeres emberként éli az életét."

(Elmondta: Szakály Ferenc, lejegyezte: Wágner Dezső)

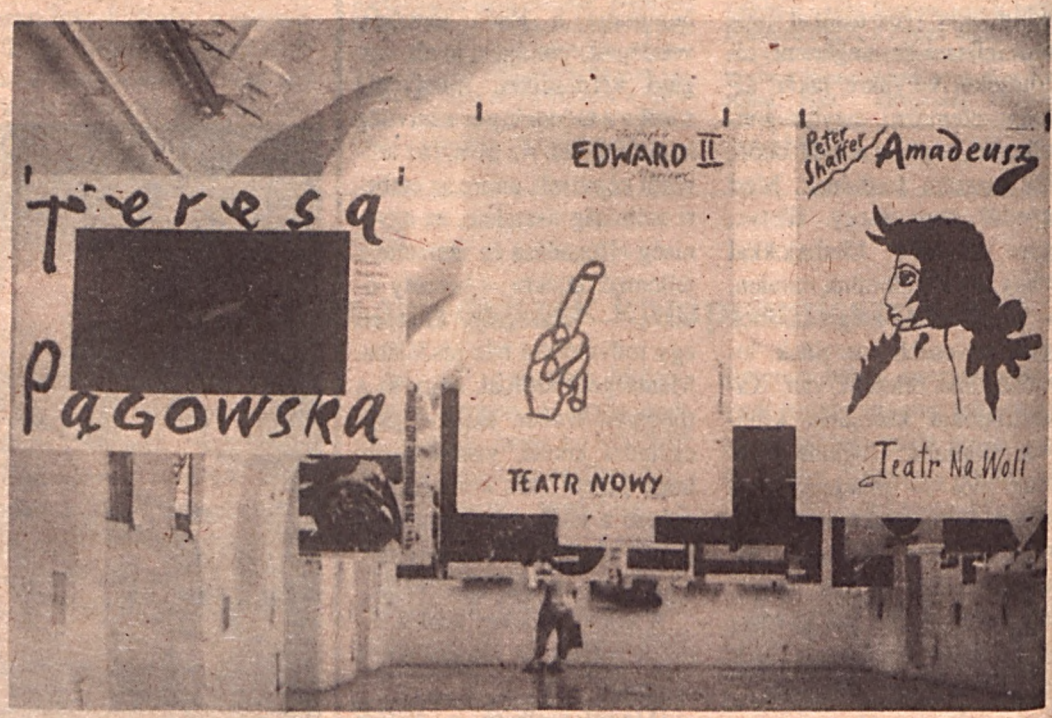

Kultúrplakát kiállítás tekinthető meg június 18-ig a pécsi galériában. Ez alkalommal lengyel grafikusok munkáit láthatják az érdeklődők

fotó: Kapfinger

Befejeződött az 1988—89. évi NB I-es labdarúgó bajnokság

A Honvéd megvédte bajnoki címét

Peches Videoton

Befejeződött a pontvadászat az első osztályú labdarúgó-bajnokságban. A televíziós közvetítés jóvoltából százezrek láthatták a bajnoki címet eldöntő Bp. Honvéd — MTK összecsapást. Összecsapást? Hm... Valahogy nincs szerencsénk ezekkel a hazai bajnokságról közvetített mérkőzésekkel. Igaz, egy-egy bajnoki szezonban alig több mint fél tucat mérkőzést közvetít az első perctől az utolsóig a tévé, de igencsak keresgélnünk kell emlékezetünkben a magyar focikedvelőknek, ha azt kérdezik tőlük: melyik tévés NB I-es meccs nyerte meg tetszésüket. Jómagam egy legalább négy-öt éve Győrben lejátszott Rába-Fradi meccsre emlékezem, amikor a győriek — akkor még Verebes vezérletével — 0—3-ról is pontot mentettek.

A tévé megpróbált kedveskedni, de arról már igazán nem ők tehetnek, hogy egy teljes félidőnyi üresjáratot és csak néhány, Honvéd-megvillanásokkal tarkított folytatást kaptunk. Így utólag mérlegelve: beértük volna csak az összefoglalóval is, hiszen a találkozóból csupán Szíjjártónak a gólokat hozó remek alakításai voltak érdekesek. Lehet, hogy most, az utolsó fordulóban más mérkőzés képernyőre vitelével sem jártunk volna sokkal jobban, de ettől függetlenül állítjuk: egy-egy fordulóban akadtak a most látott bajnoki döntőnél — iramban és színvonalban is — jobb meccsek. Csak akadtak, nem ezek voltak a jellemzőek, de annál inkább a Bp. Honvéd — MTK-hoz hasonlatos, vagy annál még gyengébb mérkőzések.

Hogy nem lett ebből vérbeli bajnoki döntő, az egyértelműen az MTK „bűne". Játékukkal most is igazolták: leginkább az ellenfeleik eredményeinek számukra szerencsés alakulása, no meg a nyolcszor büntetőrúgásokkal begyűjtött „két pontokkal" jutottak aranyközelbe, nem maguk kaparták ki azt a bizonyos gesztenyét. Feltűnt játékosainak lassúsága, körülményessége. A kispestiek ebbéli fölényét ezúttal rutinnal, egyéni játékkal, szerencsével, sikeres szabadrúgásokkal nem sikerült ellensúlyozni. A sors nagy igazságtalansága lett volna, ha a rendes játékidőben 0—0 az eredmény és a büntetőpárbajban diadalmaskodnak a kék-fehérek. Úgy hódították volna el a bajnoki címet, hogy igazi gólhelyzetet sem teremtenek Disztl kapuja előtt, és távoli lövésekkel sem adtak munkát a válogatott kapusnak.

Lendületet, gyorsaságot említettünk az imént, amivel a Bp. Honvéd ellenfele fölé került. Ez jellemzi a fiatal, így szép jövő előtt álló Fradit is. A zöld-fehérek most is, Veszprémben — amellett, hogy ügyeltek a biztonságra — gyors, néhány húzásból álló ellenakciókat vezettek, s amióta a gólerős Dzurják sérülése után visszatért a csapatba, azóta ezeket a helyzteket értékesítik is. A népszerű „Csöpi" most is résen volt, és két gólja ezüstéremhez, ezáltal UEFA Kupa szerepléshez juttatta a Fradit. A bajnokság során végig még üdébb színfoltnak számító Videoton a hajrára már kifulladt. Igaz, Siófokon — végre egyszer! — nekik kedvezett a büntetőpárbaj, de a pluszponttal együtt is leszorultak a dobogóról. De így is lesz ősszel kupamérkőzés a Sóstói-stadionban. — Az UEFA Kupában indulhat a Vidi

A kiesésért folytatott csatározásokban, mint az várható volt, a Vasas legyőzte a ZTE-t, ami megadta a szereposztást: ZTE kiesik, az angyalföldiek pedig a bentmaradással kecsegtető osztályozóra készülhetnek. A Szegednek, persze, mint az NB II egyik másodikjának, ehhez még lesz néhány szava... Egyébként a zalaiak csak magukra vethetnek a vereségért — 0—0-ás állásnál három ordító gólhelyzetben serdülő játékosokat megszégyenítő módon hibáztak. Egyébként könnyen bajba kerülhetett volna a Haladás is. A vasi zöld-fehérek 80 percig képtelenek voltak bevenni a Békéscsaba kapuját. Gunyhó Ferenc — már-már végső kétségbeesésében — a 77. percben küldte pályára Domjánt, aki előbb rendkívül hideg fejjel gólt lőtt, majd gólpasszot adott. Domján — aki egyébként távozik Szombathelyről — megmentette a Haladást, hiába szereztek volna ugyanis a büntetőkkel két pontot, a ZTE — jobb gólkülönbsége révén — mehetett volna osztályozóra.

A 30. forduló eredményei:

Bp. Honvéd — MTK-VM 2—0 (0—0). Bozsik-stadion, 12 000 néző. V: Huták. Gólszerző: Szijjártó 2.

Veszprém — Ferencváros 0—2 (0—0). Veszprém, 10 ezer néző. V. Németh L. Gólszerző: Dzurják 2.

Az 1988—89. évi bajnokság végeredménye

1. Bp. Honvéd	30	16	6	1	7	44—28	61
2. Ferencváros	30	16	4	3	7	49—29	59
3. MTK-VM	30	13	8	3	6	41—34	58
4. Videoton	30	17	1	4	8	57—32	57
5. Rába ETO	30	16	3	2	9	44—31	56
6. Tatabánya	30	12	3	6	9	39—35	48
7. Békéscsaba	30	12	4	2	12	40—36	46
8. Váci Izzó	30	10	5	5	10	33—34	45
9. Ú. Dózsa	30	11	2	4	13	37—35	41
10. Veszprém	30	9	6	2	14	23—35	41
11. PMSC	30	9	3	7	11	35—37	40
12. Siófok	30	8	4	6	12	34—41	38
13. Haladás	30	7	5	4	14	31—44	35
14. Vasas	30	8	2	7	13	35—58	35
15. ZTE	30	7	4	5	14	37—44	34
16. Dunaújváros	30	3	6	5	16	27—53	26

Megjegyzés: A második vonal feletti két csapat osztályzót játszik, míg a vonal alatti két csapat kiesett az NB I-ből.

Újpesti Dózsa — PMSC 2—1 (1—1). Újpest, 1000 néző. V: Nagy L. Gólszerzők: Bácsi 2, illetve Turi

Haladás — Békéscsaba 2—0 (0—0), Szombathely, 5000néző. V: Hartmann. Gólszerző: Domján 2.

Vasas — ZTE 2—0 (0—0). Fay u., 2000 néző. V: Makó. Gólszerző: Szabadi, Teodoru.

Dunaújváros—Rába ETO 0—1 (0—0). Dunaújváros, 1000 néző. V: Roxin. Gólszerző: Kiss

Váci Izzó — Tatabánya 1—3 (0—2). Vác, 2000 néző. V: Molnár. Gólszerző: Godó, illetve Csapó, Schmidt, Plotár.

Siófok—Videoton 1—1 (0—1). Siófok, 4000 néző. V: Kovács I L. Gólszerző: Krausz, illetve Novath.

A Siófok—Videoton mérkőzésen a „Vidi" kapusa, Koszta, a második félidőben és a 11-es párbajban nyújtott teljesítményével „bevédte" csapatát az UEFA-kupába.
fotó: Kapfinger András

A „régi" és a „legújabb" rendszer szerint

A Videoton lett volna a bajnok A Haladás esett volna ki

Már a bajnokság közben elmarasztalólag szóltak a csapatok, a liga képviselő az új szabályról, a tizenegyes rúgásokról, mondván: nem igazságos, hogy az egyik — legtöbbször a szerencsésebb — csapat még egy pontot szerez. Az MLSZ — még régi — elnöksége elvetett a büntetőrúgásokat, a következő bajnokságban visszatér az egy-egy pontot érő döntetlen, a győzelemért pedig továbbra is három pont jár.

Mi lett volna, ha...?

Tényleg, mi a sorrend akkor, ha még a régi szisztéma (győzelem két pont, döntetlen egy), vagy már a legújabb szerint játszanak a csapatok. Íme, a táblázatok!

Régi pontozással:

1. Videoton	57—32	39 pont
2. Ferencváros	49—29	39 pont
3. Bp. Honvéd	44—28	39 pont
4. Rába ETO	44—31	37 pont
5. MTK-VM	41—34	37 pont
6. Tatabánya	39—35	33 pont
7. Békéscsaba	40—36	30 pont
8. Vác	33—34	30 pont
9. Ú. Dózsa	37—35	28 pont
10. PMSC	35—37	28 pont
11. Siófok	34—41	26 pont
12. Veszprém	23—35	26 pont
13. Vasas	35—58	25 pont
14. ZTE	37—44	23 pont
15. Haladás	31—44	23 pont
16. Dunaújváros	27—53	17 pont

A legújabb pontozással:

1. Videoton	57—32	56 pont
2. Ferencváros	49—29	55 pont
3. Bp. Honvéd	44—28	55 pont
4. Rába ETO	44—31	53 pont
5. MTK-VM	41—34	50 pont
6. Tatabánya	39—35	45 pont
7. Békéscsaba	40—36	42 pont
8. Vác	33—34	40 pont
9. Ú. Dózsa	37—35	39 pont
10. PMSC	35—37	37 pont
11. Veszprém	23—35	35 pont
12. Siófok	34—41	34 pont
13. Vasas	35—58	33 pont
14. ZTE	37—44	30 pont
15. Haladás	31—44	30 pont
16. Dunaújváros	27—53	20 -pont

Sax győzött

A hetedik fordulóban másfél pontot szereztek a magyar nagymesterek a rotterdami sakk Világ Kupa-viadalon. Sax Gyula a sötét bábokat vezetve bravúros győzelmet aratott Rafael Vaganyan ellen. A Benoni-védelmet választó magyar játékos a 38. lépésben kényszerítette feladásra a szovjet nagymestert. Protisch Lajos világossal vezércsellel próbálkozott az angol Nigel Short ellen, de hiába, negyven lépés után döntetlenben egyeztek meg. Az éllovas szovjet exvilágbajnok Anatolij Karpov, továbbá az angol John Nunn szabadnapos volt.

További eredmények:
Nogueiras (kubai) — Hjartarson (izlandi) döntetlen
Seirawan (amerikai) — van der Wiel (holland) döntetlen
Timman (holland) — Juszupov (szovjet) döntetlen
Szokolov (szovjet) — Elveszt (szovjet) döntetlen

A Ljubojevics (jugoszláv) — Szalov (szovjet) mérkőzést elhalasztották.

Az állás: Karpov 5 pont (6 mérkőzés), Juszupov 3.5 (7, 2 függő), Szalov 3.5 (5), Nunn 3.5 (6), Short 3.5 (7), Nogueiras és Timman 3-3 (6-6, 1-1 függő), Elveszt és Vaganyan 3-3- (7-7, 1-1 függő), Sax 3 (6), Seirawan 2.5 (6), van der Wiel 2.5 (7), Szokolov 2 (5), Ljubojevics 2 (6), Hjartarson 2 (6), Portisch 1 (5).

Arantxa

Egy tulajdonnévből csinált legfelső fokot a madridi Marca című napilap vasárnapi száma. Arantxisima, vagyis a „legarantxább". Még azt is hozzáteszi, hogy megszületett a világ teniszsportjának legfiatalabb királynője. A rögtönzött első nyilatkozatában Arantxa így fogalmazott: „Eddigi 17 évem legboldogabb napja volt a szombati. Szeretném, ha a győzelmet a családom tiszteletének szentelhetném". Arra a kérdésre, hogy a győzelem megváltoztatja-e az életét, ezt válaszolta: „Az életemben semmi nem változik meg, tudom, hogy fontos a sportpályafutásom szempontjából ez a tegnapi győzelem, de egyáltalán semmi nem változik".A másik sportszaklap, az AS szerint történelmi győzelemről van szó, és feledhetetlen volt a szombat esti párizsi finálé.

Úsznak, kerékpároznak és futnak

Ma: triatlon diákolimpia Dombóvárott

Néhány évvel ezelőtt tömegsportként indult, ma már működését irányító hivatalos szövetséggel versenysport lett a háromtusa, vagyis népszerű nevén a triatlon. A három állóképességi sportágat (úszás, kerékpározás, futás) felölelő triatlon ma már a Magyar Diáksport Szövetség versenyrendszerének is a szerves része, az ország legjobbjai a diákolimpia keretében mérik össze tudásukat — természetesen korcsoportonként A verseny tíz órakor kezdődik és várhatóan a kora délutáni órákban fejeződik be Dombóvárott.

Vízilabda-bajnok: a Vasas

— A Vasas csapata az 1988/89-es vízilabda-bajnokság győztese. A piros-kékek az első mérkőzés megnyerése után a vasárnapi második találkozón hosszabbítás után 13:12-re verték az Ú. Dózsát, így két összecsapás alapján szerezték meg a bajnoki címet.

Vidék-válogató 891 indulóval

Olimpiai reménységek a Deseda-tavon

Az olimpiai reménységek vidéki kajak-kenu válogatóját tartották meg a hét végén a Kaposvár melletti Deseda-tavon. A versenyen, amivel egyidőben Budapesten is hasonló küzdelem zajlott, 11-től 18 éves korig mérték össze felkészültségüket a résztvevők.

A 891 nevező közül versenyszámonként az első kilenc helyezett nyerte el a részvételi jogot a két hét múlva a Velencei-tavon megrendezésre kerülő országos versenyen.

fotó: Kapfinger A.

Köszöntjük

VILLŐ

nevű kedves olvasóinkat

A Villő újmagyar név Kodály Zoltán 1925-ben alkotott gyermekkórusának címe nyomán. A villőzés (a szó eredete ismeretlen) magyar népszokás: iskolás leányok feldíszített fűzfaágakkal járják be a falut, és a házaknál énekelnek.

Védőszentje: Cantianilla, az Aniciusok igen előkelő római családjából való leány, akit két testvérével, Cantusszal és Cantianusszal (mindhármójuk nevében a latin canere = dalol, énekel ige van) együtt a keresztény hithez való hűségükért Aquilejában 303-ban kivégeztek.

A Nap kél: 3.47 órakor
nyugszik: 19.41 órakor

A Hold kél: 12.54 órakor
nyugszik: 0.05 órakor

Lottónyeremények

1989. június 10., szombat — A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 23. játékhéten 5 találatos szelvény nem volt.

A lottónyeremények az illeték levonása után a következők.

Négytalálatos szelvénye 44 fogadónak volt, nyereményük egyenként 287 015 forint.

3 találata 4435 fogadónak volt, nyereményük egyenként 1424 forint.

A 2 találatos szelvények száma 153 526 darab, ezekre egyenként 41 forintot fizetnek.

Apróhirdetés

Dávodi 410m^2-es üdülőtelek, Bálicsban, teleknek is kiválóan alkalmas szőlő, gyümölcsös épülettel eladó. Víz, gáz van. Érdeklődni: 26-741-es telefonon.

Pécs, Budai városrészében családi ház azonnali beköltözéssel eladó. Tel: 72/12-650 15 óra után

Dávodi 410m^2-es üdülőtelek termálfürdőtől 200 méterre napi áron eladó. Víz, villany van. Szegedi András 7632 Pécs, Hajdú Gyula u. 12. 8/23.

Kellemes utazás

Távolsági busszal utaztunk Szekszárdra vasárnap délelőtt. Amikor az autóbusz megérkezett a szekszárdi állomásra, a gépkocsi vezetője elköszönt utasaitól „Kívánok mindenkinek további kellemes hétvégét, és köszönöm, hogy velem utaztak. Remélem, útjuk kellemes volt. A viszontlátásra — mondta.

E néhány kedves szó elég volt ahhoz, hogy jobb kedvvel várjuk a nap hátralévő óráit. Az idősebb utasok megis jegyezték: ilyen kedves vezetővel még nem találkoztak.

Mivel tudom, hogy Szőke Sándornak hívják, illesse őt köszönet a kellemes útért, a meleg szavakért remélve, társai is követik példáját. A közlekedés ugyan nem tartozik a szolgáltatóiparhoz de aki autóbuszt vezet szolgáltat; nem árt ha tudja, ő van az utasokért, és nem fordítva. S tudja azt is: aki egyszer kellemesen utazott, szívesen ül máskor is autóbuszra, különösen ha a vezető kedves, higgadt és „vendégszámba" veszi utasait.

veress

Az első lógós...

fotó: — ka —

S. O. S. — itt a Természet!

Az embert eltéphetetlenül erős szálak fűzik az állatokhoz. Sokszázezer éves egymásrautaltság fogja szorosra ezt az egyedülálló kapcsolatot. Hiszen csak egyetlen Földünk van, élővilágunk, az élet egy és oszthatatlan.

Az ember kezdettől fogva vadászott az állatokra, munkaerőt s társat talált bennük. A távolabbi múltban még nem tudott létfeltételeikbe veszélyes módon beavatkozni, mára azonban az állatok természetes környezete, sőt, állatfajok puszta fennmaradása vált kétségessé. Csupán századunkban az öt kontinensen 300 állatfaj pusztul ki, köztük Európában több mint 50! Egykor hatalmas populációk tűntek el nyomtalanul, vagy váltak állatkerti ritkasággá.

Az ipari társadalmak egy mind átfogóbb, ridegen haszonelvű feltételrendszerbe szorítják védekezni vagy alkalmazkodni képtelen társainkat: az állatokat. Egyre többen válnak közömbössé az állatok iránt: másokban ellenszenv alakul ki, és gyötrésükkel, kínzásukkal vezetik le saját feszültségüket. Némelyek „csak" elfelejtik eloltani a tüzet az erdőben, mások fákat írtanak ki, vízfolyásokat szennyeznek vagy csapdákat állítanak. A környezetünknek okozott ártalmakért az ártatlanoknak is fizetniük kell. De a legsúlyosabb veszélyt az a már-már társadalmi méretű közöny jelentheti, amely szó nélkül veszi tudomásul az élővilág kényes egyensúlyát fenyegető cselekményeket.

A különböző, de a humanizmust egyaránt hirdető társadalmakban világszerte terjed az a nézet, hogy az állatokkal kialakított emberséges kapcsolat egyetemes kultúránk szerves része, s hogy emberi méltóságunk csakis az élet szentségén és óvó tiszteletén alapulhat. Minden életén — a nekünk kiszolgáltatott, de érző állatokén is. Aki semmibe sem veszi őket, az szélsőséges helyzetekben embertársaival is ugyanezt teszi. Lehet-e az ilyen ember gondos szülő vagy nevelő, egy hivatás jó munkása vagy érdemi vezetője? Vajon mindegy, hogy a természettel körültekintően gazdálkodunk — vagy benne garázdálkodunk? A természetvédelem már annyira közüggyé lett, hogy a jövőnk múlik rajta, s a gyermekeinké!

Koleszár László

— **Pécs belvárosában** június 15-től augusztus 31-ig tart nyitva a Dozso-camping.

— **Október közepéig** minden kedden és csütörtökön lovas bemutatóval várják a vendégeket. Szántódpusztán, az idegenforgalmi és kulturális központban.

— **Bombarjadó** volt Dombóváron pénteken este. Éjfél után fél órával ismeretlen telefonáló értesítette a városi rendőrkapitányságot, hogy a városi tanács igazgatási osztályán bomba van elhelyezve. A rendőrség a bejelentés után a helyszíni vizsgálatokat azonnal megkezdte. A bombariadó ez alkalommal vaklármának bizonyult, a 2.40-ig tartó kutatás során a tanács épületében nem találtak bombát, de a telefonáló személyére sem derült fény.

Balesetek

— Pénteken, Székesfehérvár belterületén a Seregélyesi és a Mártírok úti kereszteződésnél Nagy István 21 éves székesfehérvári lakos segédmotoroskerékpárjával balra kanyarodás közben összeütközött a vele szemben közlekedő Skutov Andrej Valeszijevics vezette 55—69 AS rendszámú Ural teherautóval. A baleset következtében Nagy István a kórházba szállítás közben, a mentőautóban meghalt.

— Szombaton 23.15 órakor az agárdi vasútállomásnál, a vasúti átjáróban Pataki Attila 24 éves budapesti lakos gyalogosan akart átjutni, a tilos jelzés ellenére. A Székesfehérvárról Budapestig közlekedő mozdony elgázolta. A szerencsétlen fiatalember azonnal életét vesztette.

— Súlyos baleset történt szombaton Szalonta és Turony között is. Bencze László gépkocsivezető pécsi lakos előzés közben ismeretlen okból az árokba hajtott, majd egy telefonoszlopnak ütközött. A gépkocsi vezetője és egyik utasa Solymár Zsolt 18 éves pécsi lakos könnyű, a másik utas, Hamvas Gábor 20 éves pécsi lakos, 8 napon túl gyógyuló, súlyos sérülést szenvedett.

— Vasárnap délután fél kettőkor Nagyharsány belterületén Goda Árpád kőműves, nagyharsányi lakos segédmotorkerékpárjával ittasan közlekedett. Az út szélén lévő zuzalékon megcsúszott és súlyos sérülést szenvedett.

— s — a

Adótanácsok

Értesítjük kedes olvasóinkat, hogy új rovatot indítunk Adótanácsok címmel. Várjuk olvasóink érdeklődő leveleit, a borítékra kérjük, írják rá: Adótanácsok. Kérdéseikre Réder István okleveles közgazdász, pénzügyi szakember válaszol.

— **Amerikai—Csehszlovák** vegyesvállalkozásban játékkaszinó nyílik augusztusban Prágában. A rulettasztaloknál csakis keményvalutáért lehet játszani. Karlovy Varyban már működik egy osztrák tulajdonú kaszinó.

— **Terjed a tífusz** Törökország keleti tartományaiban. Urfa városában több, mint ezren betegedtek meg. Száz embert ápolnak Viranse, Hir és Siverek kórházaiban. A járványt valószínűleg állott víz fogyasztása okozta. E területeket hosszú ideje aszály sújtja.

— **Elhagyta** a kórházat az a szovjet pilóta, aki MIG-29-es repülőgépével lezuhant a párizsi légibemutatón. Állapotáról részleteket nem közölt a szovjet nagykövetség.

— **Nyolc** magyar író és költő érkezett Párizsba, hogy egy héten át Franciaország több városában találkozzék irodalomkedvelőkkel, írókkal, költőkkel. Csalog Zsolt, Csoóri Sándor, Csordás Gábor, a pozsonyi Grendel Lajos, Lengyel Péter, Mészöly Miklós, Nemes Nagy Ágnes és Spiro György felolvasásokat, beszámolókat tartanak műveikről, a magyar irodalomról.

— **Az USA** legnagyobb szélhámosa a Massachusetts állambeli Revereben polgármester szeretne lenni. Robert Hunt kiadta már magát űrhajósnak, profi atlétának, szülészorvosnak, szenátornak, mielőtt lefülelték. A szélhámoskirály közölte: elhatározása komoly, mert szerinte akinek az emberek ennyire hisznek, az tehet valamit egy közösségért is.

— **Két évi** felfüggesztett börtönbüntetésre ítéltek egy angol férfit, aki felgyújtotta otthonául szolgáló lakókocsiját és felesége autóját. Az ok: az asszony egy elektromos orgonát vásárolt, s attól kezdve egész nap csak azon játszott — igen, rosszul, ami a férfi idegeire ment.

— **Huszonegyen** meghaltak, húszan megsebesültek abban a rablótámadásban, amelyet útonállók hajtottak végre Mexikóban. Cazaro Cardenas város közelében a banditák megtámadtak két autóbuszt. Az egyik sofőrt lelőtték, így a jármű egy szakadékba zuhant.

— **Borisz Jelcin** önéletrajzát jövőre több nyugati országban is megjelentetik — jelentette be egy milánói kiadó. Az illetékesek közölték azt is, hogy a szovjet reformpolitikus könyvének fordítási jogát nemrégiben, a washingtoni könyvvásáron szerezték meg. Arról, hogy a Szovjetunióban kiadják-e a művet, egyelőre nem tudni.

— **Papírhajón** szállt tengerre kilenc norvég vállalkozó. Hajójukat 110 kartondobozból építették és impregnáló anyaggal vonták be. Négy nap múlva, ha szerencséjük lesz, kikötnek a norvégiai Fredrikstadtban. Sorsukat azonban nem bízzák a véletlenre, magukkal visznek egy mentőcsónakot is.

Rádió, televízió

Kossuth Rádió

8.20: Hogy tetszik lenni? 9.00: A hét zeneműve. Cherubini: Medea. 9.30: A hét költője: Eminescu — ism. 9.40: Ki kopog? — A Gyermekrádió műsora. 10.05: Nyitnikék. 10.35: Rádiózenekarok felvételeiből. 11.00: Évmilliók emberközelben. 11.20: A fontótól a táncházig. 11.34: Hét szűk évtized. Epizódok Tata Sándor önéletrajzi regényéből. 12.40: Rólunk van szó! 12.45: Egy hazában — Ómolnár Miklós riportja. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: A mini-palota. Határ Győző novellája. 14.33: Neményi Lili operettfelvételeiből. 15.04: Az olvasás gyönyörűsége. Hegedűs Géza előadássorozata. 15.30: Kóruspódium. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Hangoló. 17.00: Eco-mix. 17.30: Beszélgessünk zenéről. 17.51: Filmzene. 19.15: Tőzsdeparádé. 20.15: Egy rádiós naplója. 21.20: PAF-műsor. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: A fiatalúr megnősül. Nagy Lajos regénye rádióra alkalmazva. 23.25: Komlóssy Erzsébet és Ilosfalvy Róbert operafelvételeiből.

Petőfi Rádió

8.05: Népdalok, néptáncok. 8.50: Délelőtti torna. 9.05-12.00: Napközben. 12.10: A Moravanka Fúvósegyüttes felvételeiből. 12.25: Kis magyar néprajz. 12.30: Déki Lakatos Sándor népi zenekara játszik. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Kettőtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Daráló. 19.30: Kapcsoljuk a MOM Szakasits Árpád Művelődési Központot — Jákó Vera magyarnóta dalverseny. Döntő. 22.05: Jákó Vera magyarnóta dalverseny. Eredményhirdetés. 22.25: A nyomorultak. Részletek Claude-Michel Schönberg zenés játékából. 23.15-0.14: Rockújság.

Bartók Rádió

9.06: Népballadák. 9.30: Pauk György hegedűl. 10.08: Jurij Mazurok operaáriákat énekel. 10.35: Zengjen a muzsika. 11.05: Karl Böhm vezényli a Berlini és a Bécsi Filharmónikus zenekart. 13.05: Kilátó. 13.50: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 14.01: Zenekari muzsika. 15.00: Giordano: André Chénier Háromfelvonásos opera. 17.00: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Nagy Sándor brácsázik, Krausz Andrienne és Kancsár Vera zongorázik. kb. 18.00: Szimfonikus táncok. 18.30: A hét zeneműve. Cherubini: Medea — ism. 19.05: Karinthiai Nyár — 1988. 20.44: A kamarazene kedvelőinek. 21.37: Raina Kabaivanszka operafelvételeiből. 21.59: Kódexek zenéje. Cantigas de Santa Maria. 22.49: Kalmár László műveiből.

TV1

9.00: Képújság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Alberto Moravia. Angol dokumentumfilm. 10.00: Delta. 10.25: A HÉT — ism. 11.25: Képújság. 15.55: Hírek. 16.00: Déli videóújság. 16.10: A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. 16.15: Kuckó. 17.00: Műsorajánlat. 17.05: Villanypásztor. A Vízöntő együttes műsora. 17.35: Reklám. 17.40: Szám-adás. 17.55: Három nap tévéműsora. 18.00: Egy szó mint száz. Nyelvi fejtörő játék. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cim-cim. 19.25: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A verseny. Tévéfilm. 21.00: Panoráma. 21.45: Reklám. 21.50: Megengedett sebesség. 23.00: Híradó 3.

TV2

16.00: Illyés Gyula: Malom a Séden. Tévéjáték. 16.57: TV2. 17.00: Képújság. 17.14: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. Egri János műsora. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: TV2. 19.00: A chateauvalloni polgárok. 19.51: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. kb. 23.00: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. Vígjátéksorozat. 16.45: Pindurkák. Rajzfilmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landsape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás. 8.00: Egyveleg. 15.30: Chart Attack. 16.30: Forró drót. 18.30: Off the Wall. 19.30: Richard Diamond 20.00: Nagy Völgy. Westernsorozat. 21.00: Dick Powell színháza. 21.45: Világhíradó. 22.00: Élet a Földön. Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 23.00: Vadvilág. 00.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: A süteménykihordónő. Filmsorozat. 16.30: A burgundi hatok. 16.45: Pihenőidő. 17.30: Számok és betűk. 17.55: Hírek, időjárás. 18.00: Malou gyötrelmei. Film. 19.30: Csillogó papiros. 20.00: A francia ajkú országok. 21.00: Újvilág. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás. 22.35: Útvonalajánlat turistáknak. 23.00: Aktualitások. 23.50: Komolyzene. 00.45: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggel a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: A Flintsone család. 9.35: A valódi szelleműzők. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. Amerikai teleregény. 10.50: Főzési tanácsadó. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Muszáj ezt, kisasszony? Brit filmvígjáték. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Horoszkóp, műsorajánlat. 14.05: Pixi az égi kakukkfészekben. 14.30: Lassie. Amerikai kalandfilmsorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. Amerikai teleregény. 15.50: Ötletek a háztartáshoz. 16.00: Pat és Patachon. Dán vígjátéksorozat. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza. Amerikai westernsorozat. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Matt Houston. Amerikai bűnügyi sorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Max Headroom. Amerikai sci-fi sorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Botrány Dodo körül. Osztrák vígjáték. 23.10: Hírek, sport, időjárás. 23.20: News and Stories. 00.00: Vallási szemszögből. 00.05: Műsorajánlat.

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Mese a Szaltán cáról. Sorozat gyermekeknek. 8.45: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Elmulasztották — Nézzék! 11.00: Válogatás a műhold-programokból. 12.30: A Tv-centrumok funduszából. 15.30: Hírek 15.40: Rajzfilm. 15.50: Mindig önökkel Éjszakai műsor ism. 16.30: Magyar híradó. 17.50: Tv-napló I. 18.05: Számok és betűk. Vetélkedő. 18.25: Látókör. Dokumentumműsor a forradalomról. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Dráma-est. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: Tv-napló III. 22.15: Mindig önökkel. Éjszakai program. 00.15: Hírek. 00.20: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 17.10: Műsorismertetés. 17.15: Tv-naptár. 17.25: Hírek. 17.30: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 19.30: Tv-napló. 20.00: A mai világ — külpolitika. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A diszkográfia világa. 21.15: Idegen vér. Filmsorozat. 22.10: Esküdtszék. 23.40: Műhold-program. 01.40: Időjárás. 01.43: A keddi műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a SAT1 és a TV5 műsorát részletesen közli a Telehold.

KONZUM Kereskedelmi- és Ipari Rt.
Pécs, Bem u. 5.

KIS- ÉS NAGYKERESKEDELEM · VENDÉGLÁTÁS
IPARI TEVÉKENYSÉG

Telefon: (72) 33-422 Telex: 12468
Telefax: (72) 13-342

TÁJÉKOZTATÓ A MAGÁNSZEMÉLYEK RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI FELTÉTELEIRŐL

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

új értékpapír · magánrészvény · biztos befektetés · árfolyam-emelkedés · osztalék

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mámorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,– Ft/db.

Név: .....

Cím: .....

.....

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum" című napilapot ..... példányban 1989. .....-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlítem

Név: .....

Lakcím: .....

.....

A megrendelőlapot kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK, FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK, VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK, TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

Cégünk 0,3—1,0 mm-es alumínium lemezből gyárt formarészeket, méretük 0,2—1,0 m² közötti. Szerszámkészítő kisüzemet, illetve vállalkozókat keresünk (modell-készítőt, kopírozásra modell-készítőt, szerszámkészítőt)

— sajtoló szerszám (alumíniumból és acélból a mellékelt ábra szerint)
— mélyhúzó szerszám (egy- vagy többlépcsős)
— kivágó szerszámok
— a sajtolt alkatrészeket méretre vágó szerszámok

gyártására.

A bélyeg és a matrica nyers darabjait cégünk biztosítja, igény szerint a szerszámok kialakításához segítséget nyújtunk, esetleg a szerszám készítéséhez modellt adunk.
Ajánlatokat a rendelkezésre álló géppark és a referenciák leírásával „Svájci cég" jeligére, a szerkesztőség címére kérjük.

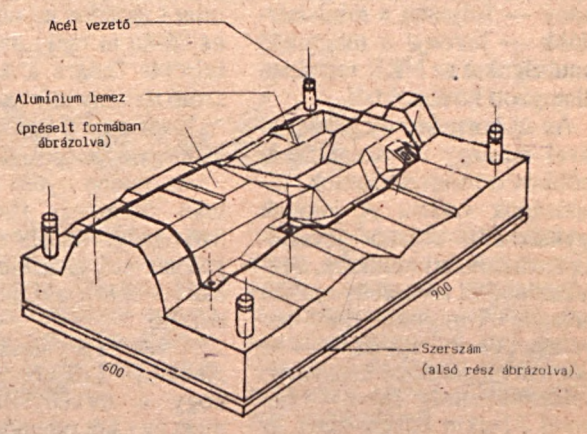

új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új

MAGYAROK

Irodalmi, kulturális, tudományos folyóirat.
Kiadja a Babits Kiadó, megjelenik havonta.
Az első és egyedülálló olyan magyar periodika,
amely összekötő kapocs a külföldön élő és a belföldi magyarok között.
A külföldi értékesítés mellett belföldön is kapható.

Megrendelhető a Babits Kiadónál (7100 Szekszárd, Bajcsy Zs. u. 7.) és a postahivatalokban, megvásárolható a hírlapárusoknál.

új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új — új

DÁTUM
1989 · VI · 12 · HÉTFŐ

Az időhúzás az ellenzéknek kedvez

Ülést tartott szombaton az MSZMP Tolna Megyei Bizottsága. Jánosi György elsőtitkár vezetésével megtárgyalták az MSZMP KB június 3-án, a Népszabadságban megjelent vitaanyagát a helyi és országos pártszavazások lebonyolításáról, valamint az MSZMP elnökének és főtitkárának pártszavazás útján történő megválasztásáról. A résztvevők egyhangúlag megszavazták a pártszavazás szükségességét a többségi kezdeményezés alapján, ha a személyi, tárgyi és elvi feltételek szükségessé teszik azt. A pártelnök és a főtitkár személyét illetően úgy döntöttek, hogy azt a pártkongresszus hatáskörébe utalják.

Második napirendi pontként a kongresszusi előkészületekkel és a helyi választási programok készítésével kapcsolatos feladatokat vitatták meg. A kongresszus várható időpontja szeptember közepe lesz. Egyesek viszont aggodalmuknak adtak hangot, hogy ha az MSZMP „sokat taktikázik", a kongresszus összehívásának időpontját illetően az idő az ellenzéknek kedvez, jelentős előnyökhöz juthat, megerősödhet, s ez végzetes károkat okozhat az MSZMP tagságának körében, annak vezető szerepét megkérdőjelezheti, a választások eredményét negatív módon befolyásolhatja. A különböző vélemények a harmadik napirendi pontban — amikor a párt belső helyzetét tárgyalták — ütköztek is. Sőt, a kívülálló szemével úgy tűnt, az MSZMP Tolna Megyei Bizottságában is van egy kisebbségi, radikális változásokat sürgető szárny, és egy mérsékeltebb irányvonalat képviselő többség.

Az MSZMP Tolna Megyei Bizottsága azzal a kéréssel fordult az MSZMP KB-hoz, hogy a Nagy Imre-per áldozatai még június 16-a előtt kapják meg a teljes jogi és politikai rehabilitációt. Megtudtuk, hogy tovább folyik a tárgyalás az Ellenzéki Kerekasztallal, és remélhetőleg még június 16-a előtt megegyezésre jutnak a gyásznap kérdéseiben. Megegyeztek abban, hogy a megye középületeire június 16-án a gyászlobogót és a nemzeti színű lobogót együtt tűzik ki.

Az MSZMP megyei bizottságának üléséről közlemény jelenik meg.

-s -a

A Történelmi Igazságtétel Bizottsága Közleménye

Felhívjuk Magyarország népét, hogy június 16-án a Hősök terén egy-egy szál virággal rója le kegyeletét nemzetünk mártírjai előtt. Kérjük, hogy a Műcsarnoknál elhelyezett koporsókat a Szépművészeti Múzeum felől, a Millenniumi emlékmű háta mögül közelítsék meg.

Kérjük azokat a szervezeteket, amelyek koszorúzási szándékukat a Történelmi Igazságtétel Bizottságának korábban bejelentették, hogy 9 órakor a műjégpálya medencéjénél gyülekezzenek, és a városligeti hídon közelítsék meg a koporsókat. Amennyiben a koszorúkat nem személyesen hozzák, kérjük, hogy a fenti kiindulóponthoz 6 és 7.30 óra között juttassák el koszorúikat.

Az alábbi szervezetek, testületek koszorúzásának kezdete:
11 óra:
Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság,
Egyetemi Forradalmi Diákbizottság
Emberi Jogok Ligája,
Erdélyi Szövetség,
Észak- és Kelet-Magyarországi Nemzeti Tanács,
FIDESZ,
Független Jogász Fórum,
Független Kisgazdapárt,
Független Magyar Demokrata Párt,
Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája,
Hajnal István Kör,
Helsinki Bizottság,
Magyar Demokrata Fórum,
Magyar Film- és Televízióművészek Szövetsége
Magyar Függetlenségi Párt,
Magyar Írók Szövetsége,
Magyar Kereszténydemokrata Párt,
Magyar Néppárt — Nemzeti Parasztpárt — Petőfi Párt,
Magyar Tudományos Akadémia,
Márciusi Front,
Márton Áron Társaság
— Kereszténydemokrata Néppárt,
Menedék Bizottság,
Minisztertanács,
MKKE Agrár tanszék,
Országgyűlés,
Országos Széchenyi Könyvtár,
Petőfi Kör,
Recski Szövetség,
Republikánus Kör,
Szabad Demokraták Szövetsége,
Szociáldemokrata Párt,
Széchenyi Kör,
SZETA,
Új Márciusi Front
Újfehértói kitelepítettek,
Veres Péter Társaság,
Magyarországi egyházak,
Diplomáciai testületek,
Külföldi szervezetek,
Kaposvár polgárai,
Gimes Miklós újságíró barátai,
Losonczy Géza minisztertársai,
Maléter Pál iskolatársai,
Maléter Pál honvédtársai,
Szilágyi József honvédtársai.

Kérjük ezeket a szervezteket, testületeket, hogy koszorúikat 6 és 7.30 óra között a Műcsarnok Olof Palme sétány felöli oldalához juttassák el.
A koszorúzás pontos időrendjéről a fenti szervezeteket és testületeket külön értesítjük.

Várható időjárás hétfő estig

Inkább csak az ország keleti felén lesz időnként erősen felhős az ég, és ott helyi zápor és zivatar is kialakulhat. Napközben élénk, többfelé erős északi szél várható. A hőmérséklet éjszaka 8, 13 fokig süllyed, napközben 21, 26 fokig emelkedik.

Holnapi számunkban olvashatják,

hogyan emigrált Köteles Pál diktatúrából diktatúrába.

Varga Béla és Kővágó József nyilatkozata

Főhajtás

Varga Béla, a felszabadulás utáni magyar Parlament egykori elnöke és Kővágó József, Budapest volt polgármestere, akit az 1956-os népfelkelés idején ismét e posztra választottak, nyilatkozatot adott ki Nagy Imre és mártírtársai temetése alkalmából.

New York-i nyilatkozatában Varga Béla rámutatott, hogy betegsége miatt nem lehet jelen a temetésen, „de gondolatban a családokkal, a gyászoló magyar néppel vagyok. Kegyelettel hajtom meg fejem a vértanúk emléke előtt. Nagy Imre kedves somogyi barátom volt: hűséges hazafi, bölcs államférfi és nemzetünk függetlenségének bátor vértanúja."

Az ugyancsak az Egyesült Államokban élő Kővágó József nyilatkozatából: „Nagy Imre és többi hős mártírunk azokban az októberi napokban érkeztek el életük csúcsteljesítményéhez, amikor a szent egységgé kovácsolódott magyar népet vágyai, követelései, politikai és emberi álmai felé vezették. Megbizatásukat a magyar néptől kapták és ahhoz hűek maradtak halálukig.

Tetteikkel és mártíromságukkal kitörölhetetlenül beírták nevüket nemzetünk történelmébe. Emlékük nemcsak kis hazánkban, hanem világszerte ösztönzést fog jelenteni a szabadságkereső nemzedékek számára".

Szovjetunió

Megalakult az új kormány

A kormány és a törvényhozás bizottságainak megválasztására ült össze szombat délután a Legfelsőbb Tanács két háza. Előtte a Szövetségi és a Nemzetiségi Tanács külön-külön megválasztotta a két ház elnökhelyetteseit és bizottsági elnökeit.

A kormány tagjaira Nyikolaj Rizskov miniszterelnök tett javaslatot. Mint elmondta, a kormány tevékenységét a következő elvek vezérlik: mindig a szovjet emberek igényeiből kell kiindulni; erősítik a gazdaság szociális irányultságát; az utasítások helyét a gazdasági eszközöknek kell átvenni; a szocialista tulajdonviszonyok reformját meg kell valósítani; erősíteni kell a szocialista föderalizmust.

Rizskov bírálta az évtizedekkel korábban kialakult, túlstruktúrált irányítási rendszert. Megindult az apparátus megtisztulási folyamata, a haladást fékező több elemet sikerült már kiiktatni. Az új kormány — folytatta a miniszterelnök — levonja a megfelelő tanulságokat az NKK vitájában elhangzott bírálatokból.

Az új kormány megalakulásával mintegy 40 százalékkal csökken a minisztériumok, főhatóságok száma. A jelöltek egyharmadát először javasolják kormányzati munkára, a régi kabinetből többen nyugdíjba mennek. A miniszterelnök-helyettesi posztok egyikére — az újonnan megalakuló Gazdasági Reformbizottság élére — Leonyid Abalkin közgazdászt, az átalakítás gazdaságpolitikájának egyik kidolgozóját, javasolta Rizskov. Javasolta a kormányfő azt is, hogy hozzanak létre egy új miniszterelnök-helyettesi munkakört, amelynek betöltője a kormányzati munka általános politikai kérdéseiért lenne felelős, amolyan államminiszterként.

A jelöltek átlagos életkora 55 év, közülük hat akadémikus, 23 jelöltnek van tudományos fokozata és 33 korábban gazdasági vezető volt.

A kormányfő válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, majd Anatolij Lukjanov, a LT elnökének első helyettese határozati javaslatot terjesztett elő. Indítványozta, hogy a két ház az alkotmány előírásaival összhangban, együttes ülésen vitassa meg a kormány szerkezeti átalakulásáról előterjesztett miniszterelnöki javaslatot, a miniszteri kinevezésekre vonatkozó javaslatot pedig a Szövetség és a Nemzetiségi Tanács szakbizottságai külön-külön véleményezzék. A vitára sok idő áll rendelkezésre, mert — mint Lukjanov mondta — június 26-án ül majd össze a Legfelsőbb Tanács a kormányról szóló törvény elfogadására.

Javaslatát a küldöttek nagy szótöbbséggel elfogadták.

Az estébe nyúló ülésen ezután Jevgenyij Primakov, a Szövetségi Tanács elnöke terjesztett elő javaslatokat a két ház közöt bizottságainak elnöki tisztére.

A vita és a választások után Anatolij Lukjanov közölte, hogy a törvényhozás tagjai most egy hét pihenőt kapnak, s június 19-én újítják fel a munkát. A két ház bizottságaiban folyó vitán jelen lehetnek — ha akarnak — azok a képviselők is, akik nem kerültek be egyik bizottságba sem.

Zsidó mártírokra emlékeztek Zalaegerszegen

A magyar holocaust több mint ezer zalaegerszegi áldozatára emlékeztek vasárnap a dunántúli városban. A hangverseny- és kiállítóteremmé átalakított hajdani zsinagógában megtartott istentiszteleten a gettóból, valamint a munkaszolgálatról haláltáborokba hurcolt, s ott meggyilkolt zsidók rokonain, ismerősein kívül sokan részt vettek olyanok is, akikben életreszóló döbbenetté dermedt az ember embertelenségének lehetősége és ténye.

Gyászbeszédet Landeszman György főrabbi mondott, majd a társegyházak (katolikus, református, evangélikus) képviselői szóltak megindultan és önkritikusan. Ezután a főrabbi és a zalai megyeszékhely tanácselnöke, Kustos Lajos, leleplezte a város közössége által készíttetett emléktáblát. A megemlékezés a rendbehozott izraelita temetőben fejeződött be, ahol megkoszorúzták a zalaegerszegi hitközség mártírjainak emlékművét.

Az alternatív katonai szolgálatért

A Szovjetunióban ma még nem létezik az alternatív katonai szolgálat intézménye, így azok, akik vallási, lelkiismereti okokból megtagadják a katonai szolgálatot, börtönbe kerülnek. A Népi Küldöttek Kongresszusán elhangzott egy olyan javaslat, hogy más országok alternatív szolgálatai alapján tegyék lehetővé a fiataloknak, hogy — ha lelkiismereti okokból nem vehetnek kezükbe fegyvert — a munkaerőben amúgy is szűkölködő mezőgazdaságban dolgozzák le a katonai szolgálat idejét.

Hogy a téma mennyire benne él a szovjet köztudatban, azt erősítette meg a vasárnap délutáni adásában a Vzgljad (Nézet) című tévéműsor is. A műsorban bemutatatták a Bizalom nevű mozgalom néhány aktivistáját, akik azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy elérjék azok szabadon bocsátását, akiket a katonai szolgálat megtagadásáért börtönöztek be.

Több ország, köztük Magyarország példájára, nemzetközi dokumentumokra hivatkozva küzdenek azért, hogy hivatalosan létrehozzák az alternatív szolgálat intézményét. A mozgalom 1985 óta tevékenykedik, de eddig érdemi választ nem kaptak a levélben megkeresett védelmi és más minisztériumoktól.

Fergana

Provokációk — nemzetiségi köntösben

Nem szűnik a feszültség az üzbegisztáni Fergana körzetében, ahol egy hete tartanak a halálos áldozatokat követelő és súlyos károkat okozó zavargások. Bár kezdetben a súlyos összecsapások nemzetiségi ellentétek köntösében jelentek meg, több nyilatkozat és lapkommentár arra mutat rá, hogy kitervelt, jól megszervezett akcióról van szó, amelynek semmi köze sincs a nemzetiségi problémákhoz, annál inkább szolgál politikai célokat.

A számok jól érzékeltetik, milyen méretű akciókról van szó. Eddig több mint háromezer lőfegyvert koboztak el; a legutóbbi két napon 48 embert tartóztattak le törvénysértésért, 202 személyt pedig a kijárási tilalom megszegéséért vettek őrizetbe; edig 129 pogromról és gyújtogatásról érkeztek hírek; több mint 11 ezer meszheti nemzetiségű ember menekült el lakhelyéről, s tartózkodik a rendőrök, belügyi katonák által őrzött helyeken. Satalin belügyi vezérezredes, Rahimov üzbég belügyminiszter, valamint a Ferganszkaja Pravda című lap kommentátora egyaránt úgy vélekedett, hogy egy olyan előre eltervezett akcióról van szó, amelynek célja destabilizálni a helyzetet, nemcsak a területen, hanem a köztársaságban, az egész országban. Az embereket félelemben akarják tartani, hogy felkeltsék bennük a kiszolgáltatottság érzését. A felheccelt csőcselék mögött korrupt, a szervezett maffiával kapcsolatban álló csoportok húzódnak meg, amelyek a demokratizálás hullámain lovagolva akarják lejáratni a tanácsi és pártszerveket, rettegésben tartani a lakosságot.

A Pravda tudósítói kitérnek arra, hogy szörnyűbbnél szörnyűbb híresztelések kapnak lábra a térségben mindenütt. Leszerelésük egyetlen eszköze a minél gyorsabb és teljesebb tájékoztatás a történtekről.

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Eördögh Bertalan és dr. Töttős Gábor. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs) és Vig József (Torontó). Munkatársak: Bálint György, dr. Böröcz István, Czakó Sándor, Gadó György, Kapfinger András, Győrffy Árpád, Mátay Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, dr. Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső. Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalat. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 115,— Ft, negyedévre 345,— Ft, fél évre 690,— Ft, egy évre 1.380,— Ft. Indexszám: III/PNL/31/TO/1989 ISSN szám: 0864—9170